

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZIELONKA NA LATA 2021-2030

PROJEKT

REALIZACJA:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska, M. Widuch

Centrum Doradztwa Strategicznego

Spis treści

Wprowadzenie 3
Struktura dokumentu strategii 5
Wnioski z diagnozy 6
Wymiar społeczny 6
Wymiar gospodarczy 10
Wymiar przestrzenny 12
Misja w modelu Ashridge 16
Cel podstawowy (główna aspiracja rozwoju miasta) 17
Domeny strategicznego rozwoju 18
Wartości 25
Standardy zachowań 25
Cele strategiczne i operacyjne 26
Domena I – Zielonka – miasto dobrze skomunikowane 26
Domena II – Zielonka – miasto zielone i zdrowe 28
Domena III – Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego 31
Obszary Strategicznej Interwencji 34
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 44
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Zielonka 44
System realizacji strategii 60
Zarządzanie realizacją Strategii 60
Monitoring i ewaluacja Strategii 62
Zgodność Strategii z dokumentami wyższego rzędu 70
Ramy finansowe i źródła finansowania 73

Wprowadzenie

Proces opracowania ***Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030*** rozpoczęto w kwietniu 2021 r. Ramy prawne dla podjętych działań, w tym trybu konsultacji dokumentu, nadała *Uchwała XXXI/302/21 Rady Miasta Zielonka z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030" oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii* (z późn. zm.).

Za opracowanie projektu nowej *Strategii* rozwoju odpowiadał zespół Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska, M. Widuch, współpracujący z zespołem Urzędu Miasta Zielonka, powołanym *Zarządzeniem nr 62/21 Burmistrza Miasta Zielonka z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie powołania zespołu roboczego ds. opracowania „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030"*. W procesie strategicznym wykorzystano komplementarne metody analityczne, eksperckie i partycypacyjne.

Pierwszym etapem opracowania *Strategii* rozwoju było sporządzenie ***Diagnozy społeczno-gospodarczej Miasta Zielonka***. Przy zastosowaniu analizy danych zastanych oraz przeprowadzeniu badań społecznych (ankieta on-line, uzupełniona ankietą PAPI z mieszkańcami miasta, przedstawicielami: instytucji publicznych, NGO oraz przedsiębiorców) zidentyfikowano obecną sytuację miasta w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, jak również potrzeby i oczekiwania wobec jego dalszego rozwoju w perspektywie najbliższych 10 lat. Etap diagnostyczny zakończył się w czerwcu 2021 roku.

W ramach kolejnego etapu przeprowadzono **warsztaty strategiczne** skupiające przedstawicieli kluczowych podmiotów i instytucji działających na terenie Miasta Zielonka m.in. przedstawicieli władz samorządowych, pracowników Urzędu Miasta, radnych miejskich, reprezentantów instytucji publicznych i społecznych oraz mieszkańców. W ten sposób (metodą warsztatową) pracowano nad misją rozwoju miasta w modelu Ashridge oraz nad planami działań dla poszczególnych domen rozwoju (analiza mocnych i słabych stron, cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań). W ramach uzupełnienia warsztatów zastosowano zmodyfikowaną metodę delficką, opierającą się o kierowane do uczestniczek i uczestników warsztatów zadania/ pytania, bazujące na opracowanym i przesłanym materiale powarsztatowym. Dzięki temu uczestniczki i uczestnicy mieli możliwość indywidualnej i odłożonej w czasie analizy, co wspomagało cały proces i pozwalało na dopracowanie istotnych zagadnień oraz kwestii. Ostatnim elementem etapu strategicznego były spotkania w wąskim gronie zespołu roboczego ds. strategii, podczas których doprecyzowywano zapisy poszczególnych części *Strategii*, jak również prace gabinetowe zespołu eksperckiego z Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. opracowującego dokument.

Projekt *Strategii Rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030* zostanie poddany konsultacjom społecznym oraz opiniowaniu z zarządem województwa mazowieckiego.

Strategia rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030 stanowi wynik wspólnej i zaangażowanej dyskusji podjętej przez reprezentantów różnych środowisk nad strategicznymi kierunkami rozwoju miasta na najbliższe lata. Przed uczestniczkami i uczestnikami prac strategicznych postawiono kluczowe pytania o priorytetowe obszary działań, które przyczynią się do rozwoju Miasta Zielonka i podniesienia jakości życia jego mieszkańców. Badania społeczne z mieszkańcami,

a także warsztaty strategiczne (on-line i stacjonarne) zapewniły partycypacyjny wymiar powstałego dokumentu. W efekcie powstał dokument strategiczny, który umożliwia uporządkowanie i popularyzację planów rozwojowych Miasta Zielonka, a jednocześnie stanowi praktyczny instrument do zarządzania lokalnym rozwojem.

Przebieg procesu tworzenia *Strategii* przedstawia poniższy schemat.

Struktura dokumentu *Strategii*

Zawartość *Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030* jest zgodna z zapisami art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego. W dokumencie można wyróżnić 5 głównych części nawiązujących do przebiegu opracowania *Strategii*.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Obejmuje rozdział *Wnioski z diagnozy* zawierający wyciąg z przeprowadzonej diagnozy Miasta Zielonka w ujęciu społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dane z diagnozy zostały uzupełnione o główne wnioski wynikające z badań ankietowych z mieszkańcami oraz przedstawicielami świata biznesu, sektora społecznego i instytucji publicznych.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

W tej części przedstawiono misję rozwoju Miasta Zielonka sporządzoną według 4-elementowego modelu Ashridge, na który składają się: cel podstawowy, domeny strategicznego rozwoju, wartości oraz standardy działań.

CZĘŚĆ OPERACYJNA

Zawiera plany działań dla Miasta Zielonka na najbliższe 10 lat, w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań dla każdej domeny.

CZĘŚĆ PRZESTRZENNA

Pokazuje przestrzenny aspekt dokumentu *Strategii* - OSI wojewódzkie i miejskie, strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy oraz wytyczne w zakresie kształtowania przestrzeni w Mieście Zielonka.

CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

W ostatniej części opisano najważniejsze kwestie związane z realizacją i monitoringiem wdrożenia *Strategii*, w tym spójność z dokumentami wyższego rzędu oraz wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.

Wnioski z diagnozy

W tym rozdziale przedstawiono syntetyczny wyciąg najważniejszych wniosków z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej Miasta Zielonka, w podziale na 3 części, dotyczące zagadnień – społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Przedstawione informacje obejmują dane liczbowe, opisy jakościowe, jak również wyniki badań ankietowych.

Wymiar społeczny

Demografia

- Według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) na terenie Miasta Zielonka na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymuje się stała liczba mieszkańców. W tym okresie przyrost liczby mieszkańców wyniósł jedynie 1%. Z kolei dane pozyskane z Urzędu Miasta Zielonka wskazują, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały jest praktycznie niezmienna od 10 lat, natomiast w tym czasie ubyło niecały 1% osób zameldowanych na pobyt czasowy.
- Na terenie Miasta Zielonka nie jest zauważalny trend suburbanizacji, tak charakterystyczny dla większości podwarszawskich gmin. Saldo migracji w Zielonce utrzymuje się na dodatnim, ale niewysokim poziomie (w 2019 r. jego wartość wyniosła jedynie 0,28‰ i była najniższa w badanym 5 letnim okresie). Dla porównania w powiecie wołomińskim średnia salda migracji na 1000 mieszkańców wyniosła 12,6‰, a dla całego Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) było to 8‰ (przy czym wyłączając Warszawę wartość dla WOF wyniosłaby ok. 12‰).
- Niekorzystnie w ostatnich latach kształtuje się saldo ruchu naturalnego. W badanym 5 letnim okresie, aż czterokrotnie przyjmowało ono wartości ujemne, pomimo iż liczba urodzeń w tym czasie nieznacznie się zwiększyła (z 172 w 2015 r. do 204 w 2019 r.).
- Brak napływu nowych młodych mieszkańców ma konsekwencje w postaci niekorzystnie kształtującej się struktury wiekowej mieszkańców w porównaniu do innych gmin powiatu wołomińskiego. Nie jest to jednak struktura wiekowa, która świadczyłaby o dużym problemie starzenia się społeczeństwa. Struktura wiekowa kształtuje się na poziomie średniej wojewódzkiej i średniej WOF, przy czym w ostatnich 5 latach w Mieście Zielonka utrzymywała się na względnie niezmiennym poziomie.

Edukacja

- W Mieście Zielonka od 2017 r. działa jeden publiczny żłobek, dodatkowo funkcjonują tu 3 placówki niepubliczne zapewniające opiekę nad dziećmi do lat 3. Pomimo wydawałoby się sporej dostępności do placówek niepublicznych zainteresowanie miejscem w publicznym żłobku z roku na rok jest coraz wyższe. Od czasu jego powstania, tj. od 2017 r. liczba dzieci chętnych oczekujących na miejsce w żłobku systematycznie wzrasta, co może się wiązać ze wzrostem liczby urodzeń w ostatnich latach.
- W Mieście Zielonka działają 3 publiczne oraz 4 niepubliczne przedszkola. Według wskaźników (liczba dzieci przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu na poziomie

niższym niż 1) ilość miejsc w przedszkolach jest wystarczająca do potrzeb mieszkańców. Pomimo dość wysokiej dostępności do tego typu placówek liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu publicznym utrzymuje się na dość wysokim poziomie.

- W Zielonce działają 4 publiczne szkoły podstawowe oraz dwie niepubliczne szkoły podstawowe, w tym jedna specjalna. Średnie wyniki egzaminów na terenie Miasta Zielonka wypadają przeciętnie, na poziomie średniej powiatowej i wojewódzkiej. Warto jednak zauważyć, że biorąc pod uwagę tylko szkoły publiczne, których organem prowadzącym jest Miasto Zielonka wartość średnia jest wyższa i pozytywnie wyróżnia się na tle innych jednostek.
- Szkoły posiadają ciekawą ofertę zajęć dodatkowych, w tym zajęcia rozwijające kreatywność, poprawiające koncentrację) czy zajęcia służące utrzymaniu zdrowia psychicznego dzieci.
- Miasto wspiera potrzebujących – uczniów i uczennice, przyznając im stypendia szkolne, a dla dzieci wybitnie uzdolnionych, osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce przeznaczone są nagrody Burmistrza, przyznawane na koniec roku szkolnego.
- Na terenie gminy działa także szkoła ponadpodstawowa - Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego, w ramach której działają: Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi oraz Technikum. Organem prowadzącym szkoły jest Powiat Wołomiński. Ponadto na terenie gminy działają także: Centrum Kształcenia Edukator Zielonka, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych.

Pomoc społeczna

- W Mieście Zielonka podmiotem świadczącym usługi z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatkowo na terenie gminy działają także: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej - obie jednostki prowadzone przez Starostwo Powiatowe w Wołominie oraz Dom Samotnej Matki – prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej.
- Od 2016 r. zauważalny jest stały spadek liczby osób oraz odsetku osób korzystających ze wsparcia i świadczeń pomocy społecznej. W 2019 r. z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 586 osób (czyli 3,33% mieszkańców), a zatem na przestrzeni 5 lat liczba spadła o prawie 60%.
- Na przestrzeni lat zmienia się także struktura problemów, z którymi zmagają się klienci Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2015 r. pomocy udzielano najczęściej ze względu na problem ubóstwa (273 rodziny), długotrwałej choroby (123 rodziny) oraz problem bezrobocia (118 rodzin). W 2019 r. wzrosła liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby (139 rodzin). W pozostałych przypadkach liczba osób zmalała. Największy spadek odnotowano w przypadku ubóstwa (w 2019 r. z tego tytułu pomocy potrzebowało jedynie 95 rodzin).

Opieka zdrowotna

- W Mieście Zielonka działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce (SPZOZ MOZ) oraz prywatne placówki; które zapewniają dostępność lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) oraz szeregu lekarzy specjalsitów m.in. endokrynologa, ortopedy, czy urologa.
- Wskaźnik pokazujący liczbę przychodni przypadających na 10 tys. mieszkańców utrzymuje się na podobnym poziomie i w 2019 r. wynosił 5 obiektów. Jest to wynik zbliżony do porównywanych jednostek.
- W ostatnich 5 latach zwiększyła się liczba mieszkańców przypadająca na 1 aptekę; jest to trend ogólnopolski. Wskaźnik ten w Mieście Zielonka osiąga wartość wyższą niż średnia wojewódzka, czy WOF. Niedogodnością dla mieszkańców Zielonki może być brak apteki czynnej całodobowo na jej terenie.
- Miasto Zielonka dofinansowuje także działalność SPZOZ MOZ poprzez dotacje podmiotowe, czy też środki przekazywane na doposażenie placówki. W 2019 r. z budżetu Miasta Zielonka łącznie przekazano ok. 350 tys. m.in. na: realizację projektu pt. *Uruchomienie e-usług w SPZOZ MOZ w Zielonce*; zakup aparatu RTG, czy też na działania profilaktyczne (szczepienia przeciw grypie wśród seniorów i Szkołę Edukacji Diabetologicznej, z których łącznie skorzystało 435 osób).
- Ponadto pozytywną opinię Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w 2020 r. zyskały programy polityki zdrowotnej pn. *Program wczesnego wykrywania wad słuchu i wzroku u dzieci zamieszkujących Miasto Zielonka na lata 2021-2023* oraz *Program profilaktyki chorób piersi i gruczołu sutkowego u kobiet zamieszkujących Miasto Zielonka na lata 2020-2022*.

Oferta czasu wolnego

- Oferta kulturalna Miasta Zielonka jest wysoce różnorodna i dostosowana do rożnych grup wiekowych, umożliwiając tym samym wszystkim mieszkańcom integrację społeczną i aktywne uczestnictwo w życiu miasta, a co za tym idzie – oferta stwarza również szeroki wachlarz propozycji spędzania wolnego czasu.
- Liczba organizacji pozarządowych aktywnie realizujących zadania publiczne zlecone (dofinansowane lub powierzone) przez miasto, w latach 2015-2019 wahała się w graniach przedziału 25-30 organizacji. Z kolei środki przeznaczone na dotacje dla organizacji pozarządowych w ramach rocznych *„Programów współpracy Miasta Zielonka z organizacjami pozarządowymi”*, z każdym rokiem systematycznie się zwiększały (w 2019 r. suma środków wynosiła 943 900 zł). Za organizację większości wydarzeń kulturalnych na terenie miasta odpowiedzialny jest Ośrodek Kultury i Sportu w Zielonce oraz inne mniejsze organizacje, dbające m.in. o: wspieranie aktywności i organizowanie czasu wolnego osób starszych (m.in. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło nr 3 w Zielonce); działania o charakterze integracyjno-kulturalnym; pobudzanie tożsamości i patriotyzmu lokalnego; propagowanie idei społeczeństwa obywatelskiego; integrację i aktywizację społeczności lokalnej; inicjatywy z zakresu ochrony środowiska, kultury, turystyki i rekreacji, wychowania (m.in.: Towarzystwo Przyjaciół Zielonki współpracujące z Muzeum Zielonki). Ponadto na terenie Miasta Zielonka funkcjonują kluby sportowe dbające o aktywność fizyczną i zdrową rywalizację w zakresie

różnych dyscyplin sportowych (m.in.: Klub Sportów Walki KYOKUSHIN, Uczniowski Klub Sportowy "Orły Zielonka").

- Analizując dane statystyczne określające liczbę osób korzystających z oferty miejskich instytucji kulturalnych i sportowych na terenie Miasta Zielonka w latach 2015-2020, zauważalna jest stagnacja. Zarówno liczba uczestników, jak i liczba wydarzeń kulturalnych utrzymywała się na stałym, ale jednocześnie wysokim poziomie (liczba wydarzeń realizowanych przez daną instytucję oscylowała w granicach pomiędzy 77-99, natomiast łączna liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez daną instytucję: 2015 – 9 250 os., 2016 – 8680 os., 2017 – 7950 os., 2018 - 8060 os., 2019 – 9920 os., 2020 – 4240 os.). W analizie warto zwrócić uwagę na rok 2020, kiedy większość wydarzeń o charakterze masowym oraz wszelakie zgromadzenia były znacznie ograniczone przez obostrzenia wprowadzone z uwagi na pandemię wirusa COVID-19. Pomimo wielu barier, niezależnych od władz Miasta Zielonka, stale i aktywnie prowadzone były przedsięwzięcia oraz wydarzenia o łącznej liczbie 64 w 2020 roku, zrzeszające jednocześnie ponad 4 tys. uczestniczek i uczestników.
- W latach 2015-2019 nastąpił znaczny wzrost zbiorów bibliotecznych (audiobooki i gry planszowe) na terenie Zielonki. Przyglądając się danym dotyczącym zasobów bibliotecznych w postaci audiobooków, można stwierdzić, że Zielonka jest otwarta na nowe trendy oraz technologie i prowadzi aktywne działania mające na celu rozwój miasta w tym zakresie - co bezpośrednio przekłada się na stały wzrost notowanych wypożyczeń audiobooków. Jednak taki stan rzeczy nie wpływa negatywnie na księgozbiory bibliotek publicznych na terenie Zielonki. Wręcz przeciwnie, w ostatnich 5 latach księgozbiór powiększył się o ponad 1 000 egzemplarzy - co jednocześnie wyróżnia Miasto Zielonka na tle innych analizowanych jednostek, w których wzrost liczby wolumenów w bibliotekach publicznych nie jest aż tak dynamiczny. Pozwala to na stwierdzenie, że pomimo ogólnego rozwoju technologicznego, w Zielonce wciąż występuje wysokie zapotrzebowanie na książki w tradycyjnej formie.
- Zielonka bierze również aktywny udział w projektach unijnych z zakresu rozwoju i podnoszenia kompetencji mieszkańców. W ostatnich latach jednymi z ważniejszych były projekty szkolne: *„ABC… Uczę się…" oraz „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów na Mazowszu"*. Innym istotnym projektem był również projekt partnerski pt. *„MoboLab – roboty i tablety w Twojej szkole"*, który umożliwił organizację serii zajęć, m.in. w zielonkowskich szkołach, z wykorzystaniem robotów i tabletów, a jego głównym celem było zwiększenie kompetencji informatycznych z zakresu programowania i wykorzystywania technologii mobilnych podczas nauki (wartość całego projektu partnerskiego wyniosła łącznie 729 tys. zł). Kolejnym wartym wspomnienia projektem zrealizowanym w Zielonce był ten w ramach *„Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa"*, dzięki któremu powiększono zbiory biblioteczne w szkołach. Projekt pt. *„Rowerem przez Zielonkę - rozwój i promocja gminnej oferty turystycznej"* jest kolejnym, istotnym z perspektywy wzrostu aktywności fizycznej mieszkańców, projektem zrealizowanym przez Zielonkę (całkowita wartość projektu: 447 992,79 zł, kwota dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 335 994,59 zł).

Wymiar gospodarczy

Przedsiębiorczość

- Poziom przedsiębiorczości indywidualnej w Mieście Zielonka można uznać za dość wysoki (wg rejestru CEIDG oraz REGON dla prowadzących działalność gospodarczą), jednakże liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców (REGON) nie ulega większym zmianom od lat. Przeważają działalności o charakterze samozatrudnienia, brakuje dużych przedsiębiorców, zapewniających miejsca pracy.
- Lokalne podmioty gospodarcze nie posiadają wyraźnej specjalizacji, innowacyjność przedsiębiorców również jest na stosunkowo niskim poziomie. Zauważa się jednak wyższy niż w całym obszarze funkcjonalnym Warszawy udział **podmiotów zajmujących się przemysłem i budownictwem** (1/4). Istotnymi obszarami działalności są zatem m.in. transport towarów, roboty budowlane, naprawa pojazdów, a wśród usług - fryzjerstwo i usługi kosmetyczne oraz działalność związana z oprogramowaniem[1]. Wyróżnikiem miejscowego rynku jest obecność spółek zajmujących się uzbrojeniem wojskowym, lecz posiadających niski potencjał oddziaływania na lokalną gospodarkę.
- Bazując na prestiżowym rankingu Forbesa (Diamenty Forbesa) za 2021 r. można stwierdzić, że kluczowym podmiotem dla miejscowego rynku gospodarczego jest Trumpf Huettinger Sp. z o.o., będący szóstym najszybciej rozwijającym się przedsiębiorstwem w woj. mazowieckim wśród osiągających przychód powyżej 250 mln zł.
- W Mieście Zielonka, pomimo atrakcyjnego sąsiedztwa trasy S8 (w tym węzła Zielonka) oraz przebiegu linii kolejowej E75, występuje **deficyt terenów inwestycyjnych**, z brakiem możliwości wyodrębnienia działek wielkopowierzchniowych, mogących zainteresować zewnętrznych inwestorów. Jest to wynikiem wysokiego pokrycia gminy obszarami leśnymi oraz istniejącą zabudową, wśród której trudno o wydzielenie nowych przestrzeni gospodarczych. Nie funkcjonują punkty zapewniające informacje i porady gospodarcze, a ogólne wiadomości są przekazywane przez urzędników.

  Na stronie internetowej Miasta Zielonka **nie wyodrębniono** zakładek dotyczących gospodarki, przedsiębiorczości, czy terenów inwestycyjnych, za wyjątkiem Katalogu Firm (blisko 350 wpisów). Wg zasobów Polskiego Funduszu Rozwoju[2] w Mieście Zielonka nie powstał i nie funkcjonuje żaden start-up.

  Miasto Zielonka wyróżnia się **trzykrotnie wyższym poziomem wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych na 1 mieszkańca** (114 zł) w stosunku do powiatu wołomińskiego i nieco powyżej średniej dla gmin Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (średnia 2019 r.: 96 zł, mediana: 78 zł). Znajduje się w tej kategorii w czołówce podwarszawskich samorządów.

[1] Raport o stanie Miasta Zielonka za 2019 r.

[2] https://startup.pfr.pl/pl/ekosystem-innowacji/

Rynek pracy

- Rynek pracy w Mieście Zielonka wyróżnia się na tle powiatu wołomińskiego – to jedyna gmina (wg badań z 2016 r.) **z przewagą liczby przyjeżdżających do pracy w relacji do wyjeżdżających** (1,17). To także druga gmina, po mieście Wołomin, pod względem największej liczby dojeżdżających do pracy.
- Ogółem zmiany wskaźników dotyczących bezrobocia w Mieście Zielonka nawiązują do trendów ogólnopolskich i regionalnych. **Od 2015 r. spadała liczba zarejestrowanych bezrobotnych**. Przełamanie nastąpiło w 2020 r., kiedy to m.in. pandemia SARS-COV-2 przyczyniła się do znaczących przekształceń gospodarki i rynku pracy. Dotyczy to w szczególności gwałtownego przyrostu liczby długotrwale bezrobotnych (o ¼). Cały obszar WOF wyróżnia się wyraźnie korzystniejszymi wartościami wskaźnika bezrobocia (2% w 2019 r.).
- Miasto Zielonki, podobnie jak obszar WOF, cechuje nieco wyższy udział osób w wieku powyżej 50 lat w grupie bezrobotnych. Odsetek ten uległ nieznacznemu zmniejszeniu od 2017 r. W województwie mazowieckim jest jednak o ok. 5 p. proc. niższy.
- W Polsce w ciągu ostatniej dekady obserwowany jest proces **wzmożonego napływu imigrantów, w szczególności zza wschodniej granicy**. Z analizy liczby oświadczeń o zatrudnieniu obcokrajowców wynika, że na powiatowym rynku pracy w latach 2020-2021 nastąpiła stabilizacja (podobna liczba oświadczeń). Wraz z odpływem innych narodowości (zwłaszcza Gruzinów) pojawiło się blisko 400 nowych obywateli Ukrainy – 9 na 10 zatrudnionych pochodziło z tego kraju.
- **Wynagrodzenie** brutto, jakie przeciętnie można otrzymać pracując na terenie powiatu wołomińskiego, znacząco odbiega od poziomu krajowego i regionalnego. W 2019 r. było **ono o 400 zł niższe od średniej dla Polski.** Wartość dla woj. mazowieckiego jest zawyżona przez ponadprzeciętne wartości średniego wynagrodzenia brutto w Warszawie.
- Największa grupa aktywnych zawodowo mieszkańców Miasta Zielonka pracuje w przemyśle i budownictwie, 13,6% aktywnych zawodowo mieszkańców Zielonki pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,0% w przemyśle i budownictwie, a 26,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).
- W badaniu przeprowadzonym wśród mieszkańców Zielonki, najsłabiej oceniono Zielonkę jako miasto zapewniające atrakcyjny rynek pracy, gdzie na miejscu bez problemu można znaleźć dobrze płatną pracę. Najrzadziej ten problem dostrzegały osoby między 46 a 55 rokiem życia.

Turystyka – usługi

- W sferze dziedzictwa, Miasto Zielonka posiada niewiele miejsc o szczególnym znaczeniu historycznym, mogących stanowić ważne miejsca przyciągające turystów. W rejestrze Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków znajduje się zaledwie jeden zabytek z terenu Miasta Zielonka – jest to Willa z ogrodem przy ul. Sienkiewicza z przełomu XIX i XX w. (nr rej. 1441-A z 2.08.1990). Natomiast na skwerze Armii Krajowej znajduje się pomnik Żołnierzy Armii Krajowej oraz rozstrzelanych mieszkańców, które ma

ważne znaczenie pod kątem organizacji ważnych uroczystości. **Miasto nie dysponuje obecnie programem opieki nad zabytkami.**

- Potencjał turystyczny skupia się wokół rekreacji. Warto tu zaznaczyć, że Miasto Zielonka znajduje się na mapie pieszego szlaku Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) **„Warszawska Obwodnica Turystyczna"**[3], wynoszącego blisko 64 km i usytuowanego między stacjami kolejowymi w Modlinie i w Rembertowie. Atutem obszaru gminy miejskiej jaką jest Zielonka jest wysoki poziom lesistości, a co za tym idzie – rozległe przestrzenie umożliwiające wędrówkę pieszą lub rekreację rowerową .
- Trudnością dla turystów chcących odwiedzić Miasto Zielonka na dłużej, jest słabe zaopatrzenie w usługi gastronomiczne i noclegowe. Wg rejestru REGON w ramach sekcji I dział 55 PKD 2007 (zakwaterowanie) działało w 2020 r. **5 obiektów noclegowych**, należy przy tym podkreślić, że jeszcze w 2015 r. był to tylko jeden obiekt. Cały obszar funkcjonalny Warszawy dysponuje aż 269 obiektami i przy tak dużej konkurencji podmioty noclegowe z Zielonki znajdują się w niekorzystnym położeniu.
- W 2014 r. została wydana aplikacja smarfonowa „Zielonka – miasto pod dębami", przedstawiająca lokalne atrakcje, trasy turystyczne, zabytki czy usługi - aplikacja **nie jest** już dostępna w głównych bazach aplikacji (m.in. App Store) oraz **nie jest aktualizowana**.

Wymiar przestrzenny

Środowisko przyrodnicze i tereny zielone

- Duży udział obszarów prawnie chronionych na terenie Miasta Zielonka – blisko 77% – to najwyższy wynik wśród porównywanych jednostek.
- Występowanie różnorodnych form ochrony przyrody: Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, rezerwatów przyrody - Mosty Kalińskie i Bagno Jacka, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Lisie Bagno, obszarów NATURA2000 – Strzebla Błotna w Zielonce i Poligon Rembertów oraz pomników przyrody, to również to, co wyróżnia Zielonkę w wymiarze przestrzennym.
- Na tle powiatu, czy województwa Miasto Zielonka wyróżnia się także pod względem lesistości. Lasy stanowią blisko 74% powierzchni gminy.
- Głównym ciekiem wodnym jest rzeka Długa, która uchodzi do Kanału Żerańskiego w Warszawie. Stan ogólny rzeki oceniany jest jako zły[4]. Na podstawie *Map zagrożenia powodziowego* można stwierdzić, że na terenie Zielonki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze strony rzeki Długiej raz na 10, 100 i 500 lat. Na terenie zabudowanym rzeka Długa jest obwałowana na odcinku ok. 2,5km i w granicach Miasta Zielonka nie są planowane działania wyszczególnione w *Planach zarządzania ryzykiem powodziowym*.

[3] https://mazowsze.szlaki.pttk.pl/118-pttk-mazowsze-warszawska-obwodnica-turystyczna

[4] Ocena stanu JCWP Długa od źródeł do Kanału Magenta: status NAT, potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny poniżej dobrego, stan ogólny zły (na podstawie: *Stan środowiska w województwie Mazowieckim raport 2020*); JCWP Długa od Dopływu z Rembertowa do ujścia: status SZCW, potencjał ekologiczny zły, stan chemiczny dobry, stan ogólny zły (na podstawie *Karta charakterystyki JCWP*). Dla obu JCWP określono cele środowiskowe do 2027 – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ekologicznego. Oba JCWP są powiązane z JCWPd PLGW200054 (stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry, stan ogólny dobry).

- Sieć hydrograficzną uzupełniają mniejsze dopływy oraz Kanał Magenta, jak również wody powierzchniowie stojące – Jezioro Czarne, kąpielisko Glinianki oraz stawy rybne w sąsiedztwie Ossowa.
- Do najważniejszych terenów rekreacyjnych w Zielonce należą Park Dębniki (położony w centrum miasta, obecnie w trakcie rewitalizacji) oraz kąpielisko Glinianki zlokalizowane w północnej części miasta. Ponadto, w roku 2021 miasto zakończyło realizację projektu unijnego pt. *„Poprawa jakości przestrzeni publicznej oraz środowiska miejskiego w Zielonce poprzez kompleksowy rozwój terenów zieleni”*, w ramach którego nowemu zagospodarowaniu podlegało ponad 2 ha przestrzeni publicznej, z utworzeniem i zachowaniem powierzchni biologicznie czynnej. Projekt obejmował również swym zakresem działania infrastrukturalne, m.in. montaż elementów małej architektury, czy też budowę pomostu na Gliniankach oraz ciągów pieszych w wybranych lokalizacjach. W 2019 r. ze środkow z budżetu Miasta Zielonka zrealizowano projekty z zakresu rozwoju terenów zielonych: *„Zielone wyspy centrum – rozwój terenów zieleni”*, *„Glinianki – rekreacyjne centrum miasta”*, czy też *„Zagospodarowanie terenu „Po Koszarowcu””*.
- W Zielonce nie działa stacja pomiarowa Wojewódzkiego Inspekktoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ), natomiast na jej terenie zlokalizowany jest jeden czujnik sieci Airly (przy ul. Wyszyńskiego). Na podstawie danych z modelowania matematycznego opracowanych przez Instytut Ochrony Środowiska można zauważyć poprawę jakości stanu powietrza w Zielonce. Zakresy stężeń średniorocznych pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu zmniejszyły się. Widoczne jest także zróżnicowanie wewnątrz miasta – największe stężenia występują w obszarze zabudowanym. Rekomendowane jest utworzenie stacji pomiarowej/ montaż czujników na terenie miasta, które umożliwią stały i dokładny monitoring poziomu zanieczyszczeń, co pozwoli z kolei na podejmowanie odpowiednich działań naprawczych.
- W ostatnich latach Miasto Zielonka realizowało działania i projekty mające na celu wymianę nieekologicznych źródeł ciepła, zarówno w gospodarstwach indywidualnych, jak i w budynkach miejskich. Dzięki realizacji projektu pt. *„Poprawa jakości powietrza w Zielonce poprzez modernizację indywidualnych źródeł ciepła (kotłów)”* współfinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) oraz *„Programu modernizacji indywidualnych źródeł ciepła (pieców centralnego ogrzewania) dedykowanego lokalom/ budynkom z terenu Miasta Zielonka”* w latach 2015-2020 wymieniono łącznie 65 kotłów w budynkach prywatnych. Ponadto, wymieniono również urządzenia grzewcze w budynkach miejskich (łącznie 8 kotłów). Na ten cel wydano blisko 400 tys. zł. Działania w tym zakresie są kontynuowane – w 2021 roku przyjęto do dofinansowania 24 wnioski dot. wymiany kotłów oraz 5 wniosków na montaż instalacji gazowej.
- Miasto Zielonka stawia także na Odnawialne Źródła Energii (OZE). Obecnie instalacje OZE są wykorzystywane na 3 budynkach użyteczności publicznej (przedszkole, szkoły podstawowe), natomiast w planach jest montaż paneli fotwoltaicznych na Stacji Uzdatniania Wody Inżynierska. Miasto otrzymało także dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (UE) na realizację projektu partnerskiego pt. *„OZE w Zielonce i Tłuszczu”*, którym objętych zostało ponad 100 budynków mieszkalnych z terenu miasta.

- Miasto Zielonka realizuje także różnego rodzaju działania ekologiczne, m.in. akcje sprzątania terenów zielonych, czy też programy i projekty ekologiczne. Projekty ekologiczne realizowane są także przez szkoły i przedszkola.
- Podczas badania ankietowego zrealizowanego na potrzeby opracowania *Strategii*, jako najistotniejszy problem w Mieście Zielonka wskazywany był problem związany z zanieczyszczaniem powietrza spowodowane smogiem. Konieczność **poprawy jakości powietrza** wskazało aż 107 mieszkańców Zielonki.

Infrastruktura komunalna

- Dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna – blisko 100% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej i niemal 90% z kanalizacyjnej. Są to wyniki wyższe niż średnia wojewódzka, powiatowa, czy też Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW) oraz WOF. Rekomendowana jest kontynuacja działań ujętych w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Przędsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Zielonce Sp. z o.o. na lata 2021-2024*. Działania te, poza konserwacją i modernizacją sieci, obejmują także m.in. wdrożenie systemu GIS oraz poprawę jakości obłsugi mieszkańców.
- Podobnie wygląda sytuacja odnośnie sieci gazowej – blisko 100% mieszkańców Miasta Zielonka jest podłączone do sieci, co jest nawyższym wynikiem wśród porównywanych jednostek.
- Wyraźny wzorst odsetka mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków od 2017 r. - do blisko 90% w 2019 r. Jest to wartość znacznie wyższa niż średnia w województwie, czy powiecie oraz minimalnie niższa od średniej dla WOF-u.
- W Mieście Zielonka występuje niski wskaźnik penetracji budynkowej zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30Mb/s. W 2019 r. wynosił on 31,5%, co plasowało Zielonkę na 273 miejscu wśród gmin miejskich w Polsce. Zapotrzebowanie na dostęp do szybkiego Internetu może być w pewnym stopniu zaspokajane przez internet mobilny, niemniej jest to obszar, który wymaga poprawy w ciągu najbliższych 10 lat.
- Pozytywnym wyróżnikiem Miasta Zielonka jest najwyższy wśród porównywanych jednostek udział odpadów z gospodarstw domowych zbieranych selektywnie. W 2019 r. wynosił on 43%, co stanowi także dużą poprawę w stosunku do roku poprzedniego – o ok. 15 p.p. Na terenie miasta działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który w ostatnich latach został zmodernizowany w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE – pt. „*Rozwój infrastruktury PSZOK w Zielonce*”. W ramach tego projektu m.in. zakupiono przyczepki, które mieszkańcy mogą bezpłatnie wypożyczać do przewożenia odpadów wielkogabarytowych do PSZOK.

Transport

- Zielonka jest istotnym węzłem drogowym i kolejowym. Połączona jest z Warszawą m.in. drogą ekspresową S8 oraz trasą szynową. Stacja PKP umiejscowiona jest w centrum miasta wśród największego skupiska ludności. Pociągi obsługują relacje: Zielonka-Tłuszcz-Białystok, Zielonka-Warszawa Wileńska oraz Zielonka-Warszawa Zachodnia.
- Komunikacja miejska obejmuje 89 przystanków, na których kursują 3 linie autobusowe (linia „L"), oraz jeden autobus linii nocnej N62. Zielonkę obsługuje ponadto prywatna linia autobusowa „W" (Wołomin – Warszawa).
- Transport komunikacją publiczną na terenie miasta jest darmowy dla posiadaczy Karty Mieszkańca.
- Podczas badania ankietowego zrealizowanego na potrzeby opracowania niniejszej *Strategii*, ankietowani za najważniejsze priorytety rozwojowe uznali: kwestie komunikacyjne, w tym dbałość o infrastrukturę drogową (łączenie 113 głosów); dbałość o infrastrukturę pieszą (87 głosów); oraz rozwój komunikacji publicznej w ramach metropolii warszawskiej (82 głosy).

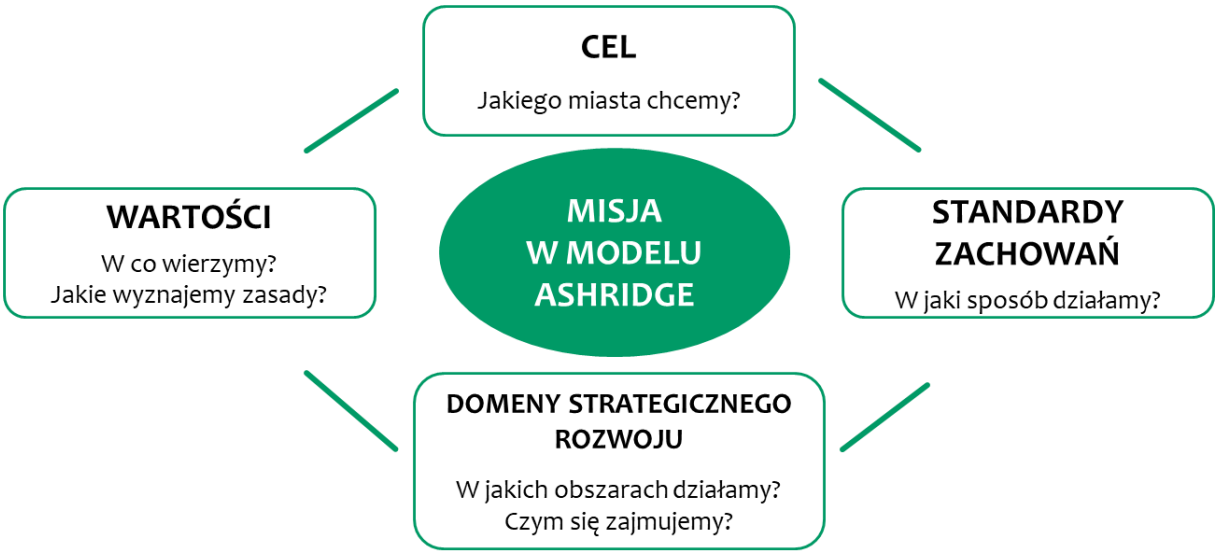
Misja w modelu Ashridge

Planując działania strategiczne służące szeroko rozumianemu rozwojowi danej instytucji, organizacji czy jednostki samorządu terytorialnego ważne jest, aby na początku prac odpowiedzieć na podstawowe pytania: *Po co to robimy? Co chcemy osiągnąć? Jaka jest nasza podstawowa działalność? W oparciu o jakie wartości ją powadzimy?* Pytania te odnoszą się zarówno do firm, instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych, czy jednostek samorządu terytorialnego zastanawiających się nad swoim dalszym rozwojem.

Odpowiedzi na powyższe pytania stanowią opis misji organizacji lub precyzyjniej – poczucie misji (ang. *sense of mission*). Tak sformułowana misja odróżnia się od deklaracji misji, która stanowi wyłącznie jednozdaniowy (maksymalnie kilkuzdaniowy), zapis o charakterze promocyjnym lub reklamowym. Rozróżnienie to zostało wprowadzone w połowie lat dziewięćdziesiątych przez A. Campbell'a z Ashridge Strategic Center i właśnie ten model misji przyjęto jako bazę w początkowych pracach nad określeniem kierunków rozwojowych dla Miasta Zielonka. Wypracowanie misji według tego modelu daje z jednej strony jasne i precyzyjne wskazania co do wyboru kluczowych obszarów strategicznych i kierunków rozwoju, z drugiej – stanowi bardzo ważny czynnik wspólnotowy i motywacyjny dla przedstawicieli samorządu, ale i mieszkańców miasta.

Misja według modelu Ashridge opiera się na czterech elementach:

- **celu podstawowym** – określonej głównej aspiracji rozwojowej, zasadniczej odpowiedzi na pytania *„jakiego miasta chcemy?"*, *„jaki jest nasz najważniejszy cel?"*;
- **domenach strategicznego rozwoju/ obszarach działalności** – wskazaniu podstawowych obszarów rozwoju miasta, odpowiedzi na pytania *„w jakich kierunkach chcemy się rozwijać?"*, *„jakie tematy mają dla nas znaczenie?"*;
- **wartościach** – zdefiniowaniu wyznawanych zasad i wartości, precyzyjne wskazanie tego, w co wierzymy, co jest dla nas ważne;
- **standardach zachowań organizacyjnych** – określonych procedurach, schematach zachowań organizacyjnych i zasad komunikacji/organizacji działań pozwalających na efektywne i kompleksowe zrealizowanie zamierzeń strategicznych.

Cel podstawowy (główna aspiracja rozwoju miasta)

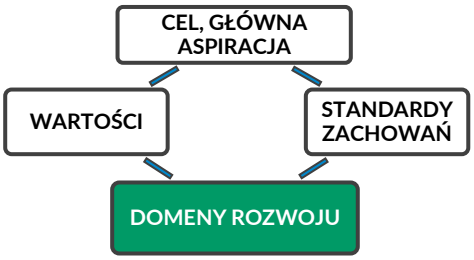
Zielonka to miasto z **własną tożsamością**, dobrze **skomunikowane z Warszawą**, ale z **podstawowymi usługami** na swoim terenie. W bezpośrednim zasięgu mieszkańców są wysokiej jakości usługi edukacyjne i społeczne oraz oferta ze sfery kultury, sportu i rekreacji. Miasto **wyróżnia się zielenią** na tle sąsiadujących miejscowości. W pobliżu znajdują się zagospodarowane, atrakcyjne tereny do **aktywnej rekreacji oraz wypoczynku**, także dla turystów weekendowych.

Zielonka to **miasto zielone, z ciekawymi przestrzeniami publicznymi,** przeznaczonymi i dostępnymi dla różnych grup społecznych. Miasto z pięknie zagospodarowanym centrum, uporządkowanymi terenami zielonymi i **znakomitą infrastrukturą pieszą i rowerową**.

Mieszkańcy stanowią dynamiczną, młodą duchem, przyjazną wspólnotę, która jest racjonalna ekologicznie i otwarta na inicjatywy oddolne. W Zielonce dba się o wydarzenia sprzyjające **integracji sąsiedzkiej**, budowaniu **wzajemnego zaufania**, które czyni miasto **bezpiecznym i wrażliwym** na rozwiązywanie problemów społecznych z udziałem lokalnych społeczności.

Zielonka to miasto **nowoczesne, czyste i zadbane**. Rozwijające się ekonomicznie oraz stawiające na **usługi czasu wolnego**, wykorzystujące swoje **walory przyrodnicze** i **położenie w układzie metropolitarnym**.

Domeny strategicznego rozwoju

Domena 1

Zielonka – miasto dobrze skomunikowane

Domena 2

Zielonka – miasto zielone i zdrowe

Domena 3

Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego

Domena 1.
Zielonka – miasto dobrze skomunikowane

Domena koncentruje się na kwestiach mobilności mieszkańców zarówno w ujęciu wewnętrznym, jaki i w relacjach z otoczeniem metropolitarnym. Podejmuje kwestie związane z jakością infrastruktury pieszej, rowerowej, samochodowej oraz transportu zbiorowego. Uwzględnia zmieniające się trendy w przemieszczaniu, związane chociażby z pojawianiem się nowych środków – urządzeń transportu osobistego (UTO), takich jak np. hulajnogi elektryczne, oraz kwestie związane ze zmianami klimatu i potrzebą ochrony środowiska naturalnego. Obejmuje elementy organizacji ruchu i godzenia interesów różnych grup podróżnych, przy jednoczesnym wyraźnym promowaniu kultury rowerowej i zwiększaniu zainteresowania transportem zbiorowym. Domena 1. W dużej mierze bazuje na współpracy z otoczeniem i powiązaniach funkcjonalnych z metropolią. Stąd akcentuje kooperację z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego (JST), zarządcami infrastruktury, organizatorami ruchu i przewoźnikami. Domena ta jest jasną odpowiedzią na jednoznaczne oczekiwania mieszkańców związane z usprawnieniem komunikacji po terenie miasta i w jego bezpośrednim otoczeniu.

Zakres domeny:

- **Dbałość o infrastrukturę drogową** (remonty i budowa dróg, tworzenie nowych miejsc parkingowych, usprawnienie komunikacji samochodowej, powiązania z siecią dróg wyższych klas, współpraca z zarządcami dróg).
- **Rozwiązania ograniczające hałas i uspokajające ruch samochodowy** (ekrany akustyczne, skrzyżowania równorzędne, ronda, progi zwalniające, zieleń buforowa, cichy asfalt, ograniczenie prędkości w strefach zamieszkania).
- **Stan infrastruktury pieszej** (chodniki, oświetlenie uliczne, komfort przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, dostępność miejsc do odpoczynku).
- **Komunikacja publiczna w ramach metropolii warszawskiej** (jakość oferty, dostępność Warszawy i kluczowych dla rynku pracy i edukacji miejscowości powiatu wołomińskiego (dojazdy do i z), zachęty do korzystania ze zbiorowej komunikacji publicznej i rezygnacji z indywidualnej komunikacji samochodowej).
- **Miejska polityka rowerowa**, z uwzględnieniem urządzeń transportu osobistego (UTO), jak hulajnogi, rolki, deskorolki (nowe trasy, spójność sieci i powiązania z systemami rowerowymi w sąsiednich gminach, instalacja stojaków, zadaszonych wiat, punktów napraw).
- **Zrównoważony rozwój oferty transportowej** (symbioza między ekologią a wymogami efektywnego i sprawnego transportu).
- **Tworzenie rozwiązań komunikacyjnych w duchu dialogu i wypracowania kompromisu pomiędzy rożnymi użytkownikami ruchu**, bez marginalizowania interesów żadnej z grup.

Mocne strony	Słabe strony
– **Korzystne położenie miasta przy liniach komunikacyjnych z Warszawą:** szybki dojazd trasą S8; możliwość kilku wyjazdów z Zielonki (DW634, DW631); połączenie z Rembertowem przez Mokry Ług do węzła Marsa; szybkie połączenie szynowe do Warszawy Wielińskiej - 12 min; stacja PKP w centrum miasta, obsługiwana przez Koleje Mazowieckie i SKM. – **Dostępność komunikacji autobusowej:** powiązanie z systemem metropolitarnym; komunikacja dzienna i nocna; linia prywatna „W"; infrastruktura komunikacji zbiorowej: 89 przystanków/ 100km^2; możliwość bezpłatnej komunikacji miejskiej z wykorzystaniem Karty Mieszkańca. – **Modernizowany układ drogowy:** bezkolizyjne skrzyżowania z koleją – wiadukt nad torami wzdłuż ul. Wyszyńskiego, tunel w ul. Kolejowej; połączenie dwóch części miasta.	– **Korki – nadmierny ruch samochodowy w mieście w godzinach szczytu:** ulice - Kolejowa, Wojska Polskiego, Wyszyńskiego, rondo Siewierskiego, na zjeździe z S8; brak lokalnej obwodnicy przy niewystarczającej przepustowości dla pojazdów przejeżdżających przez Zielonkę w relacji: Warszawa-Zielonka-Wołomin; brak płynnego dojazdu do/ przejazdu z głównych dróg oraz korki na DW631 i DW634; nisko oceniana organizacja ruchu drogowego; źle zsynchronizowane światła uliczne; nieczynne przejazdy przez tory kolejowe (w ulicy Bankowej). – **Deficyt miejsc parkingowych na terenach miejskich:** brak lub niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, np. przy pętlach autobusowych linii „L" i stacjach PKP, obiektach użyteczności publicznej; niska dostępność działek pod budowę nowych parkingów. – **Ograniczone trasy rowerowe**: pomimo dotychczasowych działań inwestycyjnych,

– Systematyczne **testowanie i wdrażanie nowych rozwiązań i organizacji ruchu**, np. zieleń miejska w pasie drogowym; progi zwalniające; uspokojenie ruchu; przekształcanie część dróg w jednokierunkowe. – **Modernizacja dróg:** sukcesywna poprawa nawierzchni, np. ul. Bankowa ze ścieżką rowerową; wyremontowane i nowo wybudowane ulice - Inżynierska i Jagiełłowicza. – **Miejska polityka rowerowa**: stała rozbudowa ścieżek rowerowych, w tym po atrakcyjnych przyrodniczo obszarach Zielonki (długość ścieżek wynosi 11,7/100km^2); miejsca postojowe dla rowerów przy kolejce miejskiej; miejska wypożyczalnia rowerów; sukcesywna poprawa bezpieczeństwa rowerzystów. – **Spójna polityka inwestycyjna**: przyjęte WPI z kolejnością inwestycji drogowych, zaplanowany kierunek rozwoju i modernizacji dróg, przygotowane kolejne, planowane inwestycje drogowe.	brak spójnej i bezpiecznej sieci; ograniczenia przestrzenne w tworzeniu nowej infrastruktury dla ruchu rowerowego - niektóre ulice są zbyt wąskie, przez co nie można budować wyodrębnionych ścieżek rowerowych. – **Niezadowalająca oferta transportu zbiorowego na terenie Miasta Zielonka i metropolii** (w szczególności dla osób w wieku 18-25 l.): niesatysfakcjonująca mieszkańców liczba połączeń kolejowych np. ze stacji Zielonka Bankowa; brak dywersyfikacji połączeń do różnych dzielnic Warszawy; zbyt mała częstotliwość i zbyt duża nieregularność komunikacji miejskiej. – **Niezadowalający standard infrastruktury drogowej**: dużo niewyremontowanych dróg; błoto, rozjeżdżone trawniki, parkowanie gdziekolwiek kosztem pieszych; niedostatek wiat przystankowych, ławek i koszy na śmieci na terenie miasta; niedostateczne oświetlenie miasta; braki w sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych. – **Zarządzanie i organizacja transportu na terenie Miasta Zielonka:** mało efektywna współpraca między miastem a deweloperami w sprawie usprawnień w komunikacji; konieczność współpracy z zarządcami dróg wojewódzkich i powiatowych – niewielki wpływ na standard dróg wojewódzkich (DW) i dróg powiatowych (DP) w granicach Miasta Zielonka; niski stopień wzajemnego zaufania na linii „mieszkańcy – Urząd Miasta", a przy inwestycjach drogowych – niski poziom gotowości do kompromisu i myślenia w kategoriach miasta, a nie własnej działki („syndrom NIMBY" – Not In My Back Yard).

Domena 2
Zielonka – miasto zielone i zdrowe

Domena ta, w największym stopniu odpowiada na kluczowe wyzwania współczesnego świata, które poza swoim globalnym znaczeniem wymagają reakcji także w skali mikro, na lokalnym - gminnym poziomie. Miasto w swoich działaniach musi uwzględnić zachodzące zmiany klimatyczne oraz narastającą presję społeczną na większą aktywność w obszarze walki o co raz lepszą jakość środowiska naturalnego. Stąd, w ramach tego obszaru strategicznego, podejmowane będą kwestie czystego powietrza, redukcji zanieczyszczeń, utrzymania czystości zasobów naturalnych, ale także solidnej i uwzgledniającej zróżnicowanie społeczne edukacji ekologicznej.

Domena 2 jest ponadto odpowiedzią na narastające w społeczności poczucie *betonizacji* miast. Uwzględnia głosy mieszkańców i aktywistów postulujących tworzenie nowych terenów zielni (błękitnej i zielonej infrastruktury) oraz unowocześnienie bazy rekreacyjnej, z poszanowaniem dla środowiska naturalnego.

Trzecim z filarów jest kwestia zdrowia mieszkańców miasta – szczególnie mocno akcentowana w czasie pandemii Covid-19, która z jednej strony mocno utrudniła dostępność do usług medycznych, z drugiej zaś uświadomiła konieczność stałej, profilaktycznej troski o dobrostan psychofizyczny mieszkańców.

Zakres domeny:

- **Działania na rzecz poprawy jakości powietrza** (wymiana źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne);
- **Adaptacja do zmian klimatu – zielona i błękitna infrastruktura** (mała retencja, kieszonkowe parki mokradła);
- **Efektywna gospodarka odpadami;**
- **Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie ekologii;**
- **Zielone przestrzenie w mieście** (zazielenianie ciągów drogowych, miniparki, nowe tereny rekreacyjne);
- **Kampanie prewencyjne i kontrole pieców** – przeciwdziałanie spalaniu śmieci przez niektórych mieszkańców;
- **Utrzymanie porządku terenów leśnych;**
- **Produkty i oferta turystyczna** bazująca na potencjale krajobrazowym miasta (Glinianki, lasy);
- **Zrównoważona polityka przestrzenna (godzenie presji deweloperskiej z charakterem miasta);**
- **Dostępność do usług zdrowotnych** – miejskie programy profilaktyczne i edukacyjne.

Mocne strony	Słabe strony
– **Korzystne położenie miasta:** w otoczeniu terenów zielonych, w tym parków, skwerów, Glinianek (akwenu wodnego); lasy pokrywają **74%** powierzchni gminy; duży udział **obszarów prawnie chronionych** na terenie Miasta Zielonka (**77%**).	– **Niska jakość powietrza,** spowodowana m.in. niską świadomością ekologiczną mieszkańców (palenie śmieci); brak na terenie Zielonki certyfikowanej aparatury do wiarygodnych i regularnych pomiarów jakości powietrza; 52% badanych mieszkańców uważa, że Zielonka charakteryzuje się złą jakością

– Sukcesywna realizacja działań związanych z zielenią (**nowe nasadzenia**, rearanżacje itp.) **i modernizacja terenów rekreacyjnych**. – **Miejskie programy wspierające działania ekologiczne**, np. mające na celu ograniczenie niskiej emisji, oferujące dotacje/ wsparcie finansowe dla mieszkańców m.in. na wymianę kotłów grzewczych (likwidacja 73 nieekologicznych źródeł ogrzewania w latach 2015-2019); akcje sprzątania terenów zielonych, programy i projekty ekologiczne; kontrole jakości powietrza za pomocą dronów. – **Efektywna gospodarka komunalna:** rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna – blisko 100% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej i niemal 90% z kanalizacyjnej; wysoki udział odpadów z gospodarstw domowych zbieranych selektywnie (43% w 2019r, poprawa o 15 p.p w stosunku do roku poprzedniego). – **Służba zdrowia:** SPZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce oraz prywatne placówki, które zapewniają dostępność lekarzy POZ oraz szeregu lekarzy specjalsitów, m.in. endokrynologa, ortopedy, czy urologa; programy profilaktyczne i duża oferta aktywności fizycznej (np. Klub Sportów Walki KYOKUSHIN, Uczniowski Klub Sportowy "Orły Zielonka" itd.).	powietrza, a smog i palenie śmieci przez niektórych mieszkańców znalazły się zdaniem ankietowanych na podium głównych problemów miasta wymagających rozwiązania. – **Niesatysfakcjonująca liczba urządzonych terenów zielonych/ rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców**: kiepska infrastruktura rekreacyjna w okolicy Glinianek; niedobór ścieżek leśnych; zaniedbane tereny zielone w centrum miasta, np. park Dębinki; zbyt mała liczba nowych nasadzeń, w szczególności przy ciągach komunikacyjnych. – **Problemy w zakresie gospodarki odpadami:** zbyt wysokie opłaty za wywóz śmieci; tworzenie dzikich wysypisk śmieci w lesie; niejasne zasady korzystania z PSZOK w zakresie limitów śmieci na osobę i gospodarstwo. – Nisko oceniana **estetyka przestrzeni publicznych oraz jakość infrastruktury**. – **Zaburzony ład przestrzenny:** deficyt terenów pod budownictwo mieszkaniowe. – **Niewystarczające utrzymywanie czystości na terenie Miasta Zielonka**: mało efektywna kontrola/monitoring obszarów zielonych pod względem wyrzuconych śmieci do lasu; mała ilość koszy na śmieci (w szczególności na Gliniankach, przy rzece Długiej). – **Niezadawalająca dostępność i jakość usług zdrowotnych**.

Domena 3

Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego

Ostatnia z domen strategicznego rozwoju jest wyrazem troski o jakość i dostępność świadczonych usług publicznych w takich obszarach jak edukacja i rozwój, kultura, sport i rekreacja. Miasto Zielonka chce dostarczać i współtworzyć na tyle ciekawą ofertę, by aktywności mieszkańców w powyższych tematach nie musiały być realizowane w Warszawie czy sąsiednich gminach. Domena 3 jest także zaproszeniem do większej aktywności mieszkańców i budowania współodpowiedzialności za rozwój miasta. Jest szansą na skuteczną integrację mieszkańców, przełamywanie barier i wypracowywanie wspólnych rozwiązań. Stawia sobie za cel by miasto stało się miejscem spotkań mieszkańców i ich gości, w przyjaznym i komfortowym otoczeniu (usługi czasu wolnego: gastronomia, fitness, wydarzenia kulturalne itp.).

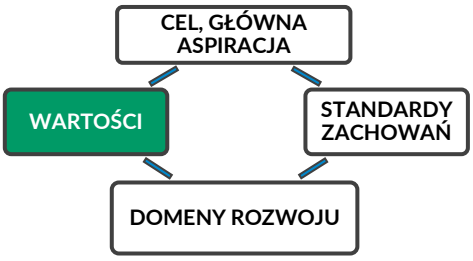
Zakres domeny:

- **Miejsca spotkań, spędzania wolnego czasu** (aranżacja przestrzeni publicznych i plenerowych oraz pobudzanie aktywności gospodarczej w zakresie przemysłu czasu wolnego);
- **Integracja różnych grup mieszkańców** (międzypokoleniowa, sąsiedzka, włączanie nowych mieszkańców w życie miasta, integracja społeczna osób wykluczonych i marginalizowanych);
- **Edukacja formalna i pozaformalna** (oferta i infrastruktura szkolna, zajęcia pozalekcyjne, uczenie się przez całe życie – LLL);
- **Infrastruktura i oferta sportowa, rekreacyjna, kulturalna, rozwojowa** (remonty i budowy nowych obiektów, poszerzenie i dostosowywanie oferty do potrzeb mieszkańców);
- **Aktywizacja i partycypacja społeczna** (zaproszenie mieszkańców do wsółodpowiedzialności za rozwój i charakter miasta);
- **Innowacje społeczne i kapitał kulturowy**.
- **Współpraca z otoczeniem** (relacje z JST z obszaru metropolitarnego, organizacjami pozarządowymi, biznesem).

Mocne strony	Słabe strony
– **Dobra infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna**: m.in.: Klub Sportów Walki KYOKUSHIN, Uczniowski Klub Sportowy "Orły Zielonka"; siłownie plenerowe; rozwinięte trasy turystyczne. – **Instytucje organizujące zajęcie sportowe i kulturalne:** Ośrodek Kultury i Sportu (OKiS), duża aktywność NGO w mieście (liczba organizacji pozarządowych aktywnie realizujących zadania publiczne zlecone przez miasto w latach wahała się w graniach przedziału 25-30 organizacji). – **Dobra infrastruktura i rozbudowywana oferta kulturalna:** m.in. organizacja kina letniego, koncerty „Grające sąsiedztwo", oferta OKiS dla dzieci i seniorów).	– **Słaba oferta alternatywnych form spędzania wolnego czasu**: np. brak klubów tanecznych, miejsc integracji i spotkań towarzyskich; niewielka liczba odbywających się w mieście koncertów, przedstawień teatralnych, stand up'ów (45% badanych uznało, że miasto nie oferuje atrakcyjnego wachlarza wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, z uwzględnieniem potrzeb i zainteresowań wszystkich grup wiekowych); brak dedykowanej oferty dla osób pomiędzy 35-55 rokiem życia (niedobór warsztatów rozwojowych, szkoleń, nauki języków obcych, uczenia się przez całe życie – idea Lifelong learning)

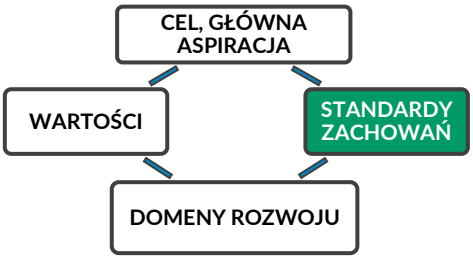
– **Wysokiej jakości edukacja:** średnie wyniki egzaminów szkół publicznych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Zielonka są **wyższe i wyróżniają** się na tle porównywanych jednostek. – Zachęty ze strony miasta do aktywności społecznej i realizacji pasji i korzystania z usług na terenie miasta – **karta mieszkańca**. – Aktywna **polityka senioralna** – kreowanie aktywności seniorów. – **Plany dotyczące zagospodarowania przestrzeni publicznych:** m.in. z uwzględnieniem oferty czasu wolnego (Park Dębinki, Glinianki itp.). – **Otwartość na współpracę i aktywność mieszkańców w procesach konsultacyjnych**.	– **Brak samodzielnego ośrodka kultury**: tj. samodzielnej infrastrukturalnie (niepołączonej ze szkołą), dobrze zlokalizowanej i skomunikowanej instytucji kultury, z odpowiednim zapleczem (w tym parkingowym). – **Niezadowalająca oferta rozwojowa i opiekuńcza:** zbyt mało żłobków (od 2017 r. liczba dzieci chętnych oczekujących na miejsce w żłobku systematycznie wzrasta); **ograniczona lub nieadekwatna względem zapotrzebowania oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży** innych niż sport; niedostatek zajęć uczących młodzież **umiejętności miękkich/ kompetencji kluczowych i społecznych**). – **Niski poziom zintegrowania mieszkańców:** zbyt mała integracja międzypokoleniowa; niedobory w infrastrukturze społecznej dla młodzieży; niewielka integracja z osobami z niepełnosprawnościami; mała/ akcyjna aktywność społeczna mieszkańców. – **Słabości we współpracy kluczowych podmiotów w mieście:** problemy z komunikacją między władzą, a mieszkańcami, władzą, a NGO oraz NGO, a biznesem miejscowym; niska aktywność społeczna młodzieży. – **Niedostatki w dostępności do infrastruktury sportowej oraz rekreacji (reagowanie na aktualne trendy):** za mało ogólnodostępnych boisk, kortów itp.; niewykorzystany potencjał Parku Dębinki; brak obiektów rekreacyjno-sportowych, takich jak skateparki, czy parki linowe. – **Mało atrakcyjna oferta przestrzeni wspólnych, miejsc spotkań – szczególnie stref wydzielonych dla różnych grup społecznych i wiekowych:** brak ogólnodostępnych, atrakcyjnych, przyjaznych i bezpiecznych przestrzeni dla dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych; niedobory miejsc do spędzenia czasu ze znajomymi (kawiarnie, kina), jak również miejsc integracji społecznej z tzw. „punktami małej gastronomii”.

Wartości

- **Rodzina i wspólnotowość mieszkańców** – jesteśmy jedną lokalną wspólnotą, w której rozumiemy i szanujemy wzajemnie potrzeby różnych grup (starzy-młodzi, nowi mieszkańcy-rdzenni mieszkańcy, mieszkańcy-przyjezdni/turyści), dbamy o wysoki komfort życia mieszkańców; jesteśmy „miastem zaspokajającym w sposób zrównoważony potrzeby wszystkich grup".
- **Tożsamość miejsca** – poczucie dumy z historii miasta; przywiązanie do tego co lokalne.
- **Dbałość o przyrodę i środowisko naturalne** – rozwój miasta z poszanowaniem jego zielonego charakteru, dającego mieszkańcom możliwość odpoczynku i relaksu.
- **Rozwój** – edukacja przez całe życie.
- **Niezależność/ wolność** – każdy mieszkaniec ma prawo do własnej opinii i oceny, może swobodnie zabierać głos w debacie o rozwoju Miasta Zielonka, szanując równocześnie osoby o odmiennych poglądach.

Standardy zachowań

- Prowadzimy **rzetelny, pogłębiony dialog z mieszkańcami** w sprawach istotnych dla miasta, w trakcie którego słuchamy głosu mieszkańców, badamy zapotrzebowanie oraz w sposób racjonalny staramy się wprowadzać w życie zaproponowane rozwiązania.
  Konsultacje prowadzone są na **różnych etapach inwestycji** (także tych wczesnych), docieramy do **wszystkich grup interesariuszy** poprzez stosowanie **wielu kanałów komunikacji i różnych technik konsultacyjnych**, dostosowanych do różnych grup.
- Jesteśmy **otwarci na inicjatywy oddolne, współpracę i współdziałanie** z mieszkańcami, przedsiębiorcami i innymi instytucjami, w tym z gminami sąsiadującymi.
- Wyróżnia nas **profesjonalizm i transparentność** w działaniu, posiadamy **jasne i przejrzyste procedury**, które są **zrozumiałe dla mieszkańców**:
  „Możesz (mieszkaniec) na mnie (urząd) liczyć."
- Dbamy o środowisko naturalne poprzez wykorzystywanie **ekologicznych rozwiązań** w działaniach miasta, które następnie promujemy i popularyzujemy wśród mieszkańców.
- Jesteśmy **konsekwentni w działaniu**. Wyznaczamy długoterminowe cele, które systematycznie realizujemy.

Cele strategiczne i operacyjne

Domena I – Zielonka – miasto dobrze skomunikowane

Cel strategiczny 1.
Podniesienie standardu infrastruktury samochodowej na obszarze Miasta Zielonka

Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych na obszarze Miasta Zielonka

Proponowane kierunki działań:

- Zwiększenie liczby miejsc parkingowych (w tym P&R) w Zielonce: w centrum miasta; przy obiektach użyteczności publicznej; przy węzłach komunikacyjnych; na osiedlach mieszkaniowych – z wdrożeniem rozwiązań ekologicznych (np. „zielone" miejsca parkingowe na eko-kracie).
- Uruchomienie Strefy Płatnego Parkowania w Zielonce, z opcją bezpłatnego korzystania dla posiadaczy karty mieszkańca.
- Rozbudowa miejsc parkingowych typu K&R w pobliżu szkół podstawowych w Zielonce.

Cel operacyjny 1.2. Poprawa płynności ruchu samochodowego na obszarze Miasta Zielonka

Proponowane kierunki działań:

- Obserwacja zachowań i preferencji komunikacyjnych przed wdrażaniem nowych rozwiązań organizujących ruch; regularne badania natężenia ruchu na drogach gminnych.
- Poprawa płynności ruchu samochodowego w Zielonce poprzez zmianę organizacji ruchu na wytypowanych drogach gminnych.
- Poprawa nawierzchni dróg gminnych (remonty, rozbudowy, przebudowy).
- Wyznaczenie nowych śladów drogowych w mieście udrażniających ruch samochodowy, wraz z budową nowych dróg.
- Tworzenie lokalnych „bajpasów" łączących drogi gminne, wraz z budową nowych dróg/ nowych odcinków dróg.
- Współpraca z gminami ościennymi/ sąsiednimi w realizacji drożnych połączeń drogowych między gminami.
- Współpraca z gminami ościennymi/ sąsiednimi oraz z zarządcami dróg z obszaru Miasta Zielonka na rzecz wspólnych rozwiązań komunikacyjnych ograniczających ruch tranzytowy w miastach.

Cel operacyjny 1.3. Współpraca na rzecz rozwoju (budowy) infrastruktury drogowej w Zielonce

Proponowane kierunki działań:

- Współpraca z instytucjami, przedsiębiorcami/ inwestorami oraz zwiększenie ich partycypacji w rozwoju infrastruktury w Zielonce.
- Współpraca z deweloperami oraz zwiększenie ich partycypacji w rozwoju infrastruktury drogowej dla nowych mieszkańców (drogi osiedlowe oraz wyprowadzające ruch z osiedli na drogi gminne).

Cel strategiczny 2.
Zwiększenie udziału komunikacji rowerowej (w tym UTO)

Cel operacyjny 2.1. Rozbudowa infrastruktury rowerowej (w tym UTO) i budowa powiązań komunikacyjnych we współpracy z ościennymi/ sąsiednimi gminami

Proponowane kierunki działań:

- Kontynuacja realizacji inwestycji rowerowych – rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z parkingami B&R oraz łączenie istniejących odcinków (w celu zwiększenia funkcjonalności; stworzenia siatki połączeń zapewniających dostęp do szkół, przedszkoli, stacji PKP, SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia, osiedli mieszkaniowych, parków, skwerów, terenów zielonych i akwenów wodnych).
- Budowa nowych tras rowerowych w Zielonce (np. wzdłuż rzeki Długiej).
- Wspólne projektowanie i realizacja ponadlokalnych tras rowerowych z sąsiednimi gminami oraz z zarządcami dróg z obszaru Miasta Zielonka.
- Działania w zakresie odseparowania ruchu rowerowego od ruchu drogowego.
- Budowa bezpiecznych i przyjaznych parkingów rowerowych (w tym B&R) wraz ze stacjami naprawy rowerów.

Cel operacyjny 2.2. Budowa i krzewienie kultury rowerowej w różnych grupach wiekowych i społecznych

Proponowane kierunki działań:

- Programy promujące wśród mieszkańców Miasta Zielonka dojazdy do szkół, przedszkoli i miejsc pracy rowerem.
- Promocja tras rowerowych z obszaru Zielonki – informacja, gdzie i jak można dojechać ścieżką rowerową/ ciągiem pieszo-rowerowym; wyeksponowanie ważnych i/lub atrakcyjnych miejsc przy trasach rowerowych (system informacji miejskiej); uzupełnianie tras rowerowych ofertą bazującą na usługach gastronomicznych oraz miejscach do odpoczynku i rekreacji.

Cel strategiczny 3.
Poprawa komfortu komunikacji pieszej na terenie miasta

Cel operacyjny 3.1. Wprowadzenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pieszych

Proponowane kierunki działań:

- Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych w Zielonce, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Działania w zakresie doświetlania przejść dla pieszych w Zielonce, wraz z instalacją oświetlenia w miejscach niebezpiecznych;
- Instalacje sygnalizacji świetlnej na żądanie/ wzbudzanej tylko w przypadku obecności pieszych, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Wyznaczenie bezpiecznych szlaków komunikacji pieszej do szkół w Zielonce.
- Ciągła kampania społeczna (działania edukacyjno-informacyjne) na rzecz bezpieczeństwa pieszych w Zielonce.

Cel operacyjny 3.2. Tworzenie przestrzeni przyjaznych pieszym – nadanie ciągom komunikacyjnym także funkcji spacerowych

Proponowane kierunki działań:

- Wprowadzenie zieleni (nasadzeń różnych) do ciągów komunikacyjnych w mieście.
- Wyposażenie ciągów pieszych w elementy małej architektury/ meble miejskie (miejsca odpoczynku/ zadaszone wiaty, kosze na śmieci itp).
- Poprawa nawierzchni ciągów pieszych (remonty, rozbudowy, przebudowy).
- Usunięcie barier komunikacyjnych utrudniających lub uniemożliwiających komunikację osób z niepełnosprawnościami.
- Działania w zakresie odseparowania ciągów pieszych od ruchu drogowego/ ulicznego.

Cel strategiczny 4.
Zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w dojazdach do i z Warszawy oraz kluczowych dla rynku pracy i edukacji miejscowości powiatu wołomińskiego

Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie atrakcyjności komunikacji zbiorowej – autobusowej i kolejowej w codziennych dojazdach do pracy i szkoły

Proponowane kierunki działań:

- Utworzenie połączenia komunikacji zbiorowej z Zielonki do węzła komunikacyjnego (przesiadkowego) w Rembertowie (komunikacja autobusowa).
- Tworzenie węzłowych połączeń komunikacji zbiorowej we współpracy z gminami ościennymi/ sąsiednimi (z uwzględnieniem głosów/ potrzeb mieszkańców tych gmin).
- Promocja postaw ekologicznych/ ekologicznej komunikacji – dojazdy rowerowe/ samochodowe do węzłów komunikacyjnych (przesiadkowych) oraz kontynuowanie podróży w ramach publicznej komunikacji zbiorowej.
- Poprawa przepływu informacji o ofercie publicznej komunikacji zbiorowej. Promocja biletu metropolitarnego.

Domena II – Zielonka – miasto zielone i zdrowe

Cel strategiczny 1.
Ochrona środowiska naturalnego w Mieście Zielonka

Cel operacyjny 1.1. Prowadzenie działań oraz programów wspierających poprawę jakości środowiska naturalnego

Proponowane kierunki działań:

- Ograniczanie niskiej emisji z budynków komunalnych oraz z budynków użyteczności publicznej w Zielonce poprzez ich termomodernizację i/lub podnoszenie ich efektywności energetycznej, w tym likwidację nieekologicznych źródeł ciepła, instalację filtrów na kominy, wykorzystanie OZE itp.
- Wyposażenie gminnych budynków użyteczności publicznej w Zielonce w oczyszczacze powietrza.

- Realizacja programów dotacyjnych wspierających mieszkańców Zielonki w działaniach w zakresie poprawy jakości powietrza, ograniczania niskiej emisji, wykorzystania OZE oraz retencji i wykorzystywania wód opadowych i roztopowych.
- Działania w zakresie nowych technologii i rozwiązań propagujących i upowszechniających pośród mieszkańców Zielonki korzystanie z transportu proekologicznego.
- Działania zmniejszające hałas w mieście – remonty/ wymiany nawierzchni dróg gminnych, nasadzenia zieleni osłonowej, ekrany itp.
- Działania w zakresie efektywnej gospodarki odpadami komunalnymi w mieście, w tym zwiększające poziom recyklingu odpadów komunalnych w Zielonce.
- Działania edukacyjno-informacyjne na rzecz minimalizowania udziału papieru i plastiku w odpadach komunalnych.

Cel operacyjny 1.2. Inicjowanie i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców Zielonki

Proponowane kierunki działań:

- Przygotowanie i prowadzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w Zielonce z zakresu ochrony środowiska.
- Prowadzenie w Zielonce cyklicznych akcji/ eventów/ spotkań/ warsztatów dotyczących ochrony środowiska i utrzymania czystości w przestrzeniach publicznych.
- Przygotowanie i realizacja w Zielonce kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących ochrony środowiska naturalnego.
- Działania gminnych ekodoradców w Zielonce– doradztwo w zakresie gminnych i krajowych programów dotacyjnych na działania w zakresie ochrony środowiska oraz informacje nt. zmian w prawie w zakresie ochrony środowiska.
- EkoPatrol gminny – działania kontrolne w zakresie poprawy jakości powietrza, ograniczania niskiej emisji oraz ochrony środowiska w Mieście Zielonka.

Cel strategiczny 2.
Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych na terenie miasta

Cel operacyjny 2.1. Stworzenie bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej na Gliniankach

Proponowane kierunki działań:

- Współpraca z gminami ościennymi/ sąsiednimi oraz instytucjami i podmiotami w celu opracowania spójnej koncepcji zagospodarowania i rozwoju obszaru Glinianek.
- Opracowanie koncepcji zagospodarowania i rozwoju obszaru Glinianek, z poszanowaniem ich naturalnego charakteru.
- Działania w zakresie utrzymania i ochrony istniejącego ekosystemu Glinianek.
- Rewitalizacja kąpielisk na Gliniankach.
- Działania promujące wykorzystanie obszaru Glinianek na cele kulturalne, sportowe i rekreacyjne.
- Rozwój infrastruktury, urządzeń małej architektury oraz nasadzeń podnoszących atrakcyjność wykorzystania kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego Glinianek.
- Poprawa bezpieczeństwa na terenie Glinianek, m.in. poprzez rozwój systemu monitoringu wizyjnego.

Cel operacyjny 2.2. Poprawa infrastruktury rekreacyjnej na istniejących w Zielonce terenach zielonych w centralnej oraz w południowej części miasta

Proponowane kierunki działań:

- Nowe zagospodarowanie miejsc zielonych w centrum miasta (nowe aranżacje nasadzeń, ukwiecenia, nasadzenia wzdłuż ulic, lampy, ławki, kosze na śmieci, itp.).
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) Parku Dębinki.
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) Placu im. Jana Pawła II.
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) terenu przy ul. Dziennikarskiej (w sąsiedztwie rzeki Długiej).
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) terenu przy ul. Wojska Polskiego (tzw. „po Koszarowcu").
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) terenu dawnej bocznicy kolejowej na terenie Zielonki Bankowej.

Cel operacyjny 2.3. Tworzenie nowych terenów i miejsc zielonych w Zielonce

Proponowane kierunki działań:

- Wprowadzenie zieleni (nasadzeń różnych) wzdłuż ciągów komunikacyjnych w mieście.
- Planowanie budów/ przebudów/ rozbudów/ remontów w infrastrukturze miejskiej w Zielonce z uwzględnieniem możliwości tworzenia nowych terenów i miejsc zielonych (np. skwerów kieszonkowych).

Cel strategiczny 3.
Poprawa zdrowia wśród mieszkańców Zielonki

Cel operacyjny 3.1. Realizacja kampanii edukacyjno-informacyjnych oraz programów profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Zielonki

Proponowane kierunki działań:

- Rozwój oferty Miasta Zielonka w zakresie gminnych, nieodpłatnych programów profilaktyki zdrowia publicznego adresowanych do mieszkańców.
- Działania zwiększające poziom świadomości mieszkańców Zielonki oraz działania edukacyjne w zakresie zdrowia publicznego.

Cel operacyjny 3.2. Rozwój infrastruktury Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce oraz poprawa jakości świadczonych usług

Proponowane kierunki działań:

- Rozbudowa SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce.
- Modernizacja i zakup wyposażenia SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce – specjalistycznego medycznego oraz administracyjno-biurowego.
- Pełna informatyzacja SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce w celu usprawnienia obsługi i ruchu pacjentów.
- Działania w zakresie podnoszenia jakości świadczeń medycznych oraz innych usług świadczonych przez SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce.

Domena III – Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego

Cel strategiczny 1.
Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Zielonce – miejsc spotkań, usług i rekreacji

Cel operacyjny 1.1. Stworzenie centralnej – spójnej i urządzonej – przestrzeni publicznej w Zielonce

Proponowane kierunki działań:

- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej Parku Dębinki.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej bazarku.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej Placu im. Jana Pawła II, ul. Jagiellońskiej i Piastowskiej.
- Działania na rzecz rewitalizacji (stworzenia strefy sportowo – rekreacyjnej) terenów przy ul. Dziennikarskiej.
- Spójna identyfikacja w przestrzeni publicznej centralnej części Miasta Zielonka, z uwzględnieniem uporządkowania tej przestrzeni.

Cel operacyjny 1.2. Tworzenie przestrzeni publicznych, atrakcyjnych miejsc spotkań w innych częściach miasta

Proponowane kierunki działań:

- Działania na rzecz rewitalizacji przestrzeni Zielonki Północnej – stworzenie przestrzeni atrakcyjnych dla mieszkańców po zachodniej stronie ul. Piłsudskiego w Zielonce.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej przestrzeni Zielonki Południowej – stworzenie przestrzeni atrakcyjnych dla mieszkańców tzw. Zielonki Bankowej.
- Atrakcyjne zagospodarowanie przestrzeni wspólnych na osiedlach mieszkaniowych w Zielonce.

Cel strategiczny 2.
Kreowanie aktywnej i zintegrowanej, odpowiedzialnej za rozwój lokalny wspólnoty mieszkańców

Cel operacyjny 2.1. Aktywizacja i angażowanie społeczności lokalnych w życie/ funkcjonowanie i rozwój Miasta Zielonka

Proponowane kierunki działań:

- Nowe formy pozaszkolnej edukacji obywatelskiej skierowane na dzieci i młodzież z Zielonki.
- Wzmacnianie instytucji i organizacji ukierunkowanych na pobudzanie aktywności seniorów.
- Tworzenie w Zielonce warunków do aktywnego działania gremiów/ zespołów doradczo-konsultacyjnych przy organach jednostek samorządu terytorialnego.
- Włączanie mieszkańców miasta w procesy (mikro procesy) decyzyjne w Zielonce.
- Promocja oraz działania wspierające funkcjonujące na terenie Zielonki organizacje pozarządowe (NGO) oraz grupy niesformalizowane (np. grupy sąsiedzkie).
- Działania w zakresie podnoszenia aktywności organizacji pozarządowych (NGO) oraz grup niesformalizowanych.

- Promocja oraz działania wspierające funkcjonujące w mieście formy aktywności obywatelskiej.

Cel operacyjny 2.2. Podniesienie poziomu efektywności uczestnictwa w konsultacjach społecznych w Zielonce

Proponowane kierunki działania:

- Realizacja nowych, zróżnicowanych form dyskusji i wyrażania opinii.
- Aktualizacja zasad prowadzenia konsultacji społecznych w Zielonce, ze wskazaniem procedur, form i zasad ich prowadzenia.
- Wdrożenie efektywnych mechanizmów informowania mieszkańców miasta oraz włączania ich do konsultacji społecznych.

Cel operacyjny 2.3. Integracja mieszkańców Miasta Zielonka

Proponowane kierunki działania:

- Włączenie nowych mieszkańców Zielonki w życie miasta.
- Dywersyfikacja oferty Ośrodka Kultury i Sportu w Zielonce (OKiS) wraz z wyjściem z działaniami na rzecz mieszkańców poza siedzibę OKiS z wykorzystaniem infrastruktury miejskiej – oferta stacjonarnych zajęć OKiS w szkołach oraz oferta sportowo-rekreacyjna realizowana w małych społecznościach (np. w ramach osiedli).
- Promowanie i wspieranie w Zielonce idei organizowania społecznościowego (w tym wolontariatu).
- Promowanie i wspieranie w Zielonce oddolnych inicjatyw, otwartych spotkań (np. sąsiedzkich) integrujących lokalne społeczności.
- Działania na rzecz integracji społecznej osób marginalizowanych i/lub wykluczonych.

Cel strategiczny 3.
Wysokiej jakości usługi publiczne w Zielonce

Cel operacyjny 3.1. Stałe podnoszenie jakości oświaty i edukacji w Zielonce

Proponowane kierunki działania:

- Nowoczesna edukacja w Zielonce – kształcenie kompetencji kluczowych.
- Działania na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej kierowanej do dzieci i młodzieży, jak również do nauczycieli.
- Działania na rzecz rozwoju oferty Wczesnego Wspomagania Rozwoju (WWR) dedykowanej dzieciom w wieku 0-7 lat z Zielonki.
- Rozwój miejskiej oferty zajęć pozalekcyjnych (w tym weekendowych), z wykorzystaniem bazy lokalowej oraz infrastruktury placówek oświatowych – również we współpracy z innymi instytucjami, organizacjami i podmiotami działającymi na rzecz edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży w Zielonce.
- Podtrzymanie i rozwój warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży z Zielonki.

Cel operacyjny 3.2. Tworzenie warunków dla innowacyjnych i alternatywnych form edukacji i rozwoju dla mieszkańców Zielonki

Proponowane kierunki działania:

- Działania w zakresie tworzenia i rozwoju nowoczesnych usług edukacyjnych w Zielonce.
- Budowa Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – miejsca realizacji działań, m.in. w zakresie innowacyjnych i alternatywnych form edukacji i rozwoju dla mieszkańców Zielonki.

Cel operacyjny 3.3. Rozwój oferty kulturalnej w Zielonce

Proponowane kierunki działań:

- Stworzenie miejskiej aplikacji prezentującej aktualną ofertę kulturalną oraz sportowo-rekreacyjną w Zielonce („Co? Gdzie? Kiedy?").
- Poszerzenie oferty OKiS w Zielonce, wraz z jej większym zróżnicowaniem tematycznym oraz z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych.
- Rozwój oferty OKiS w Zielonce z uwzględnieniem możliwości wykorzystania bazy lokalowej oraz infrastruktury placówek oświatowych, jak również współpracy z innymi instytucjami, organizacjami i podmiotami działającymi na rzecz propagowania kultury, sportu i rekreacji w Zielonce.
- Rozwój miejskiej oferty imprez i zajęć plenerowych.
- Zmiana i/lub rozwój zasobów lokalowych oraz infrastruktury OKiS w Zielonce – bazy do realizacji oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Obszary Strategicznej Interwencji

W projekcie *„Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze”*[5] zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI) - problemowe, które odnoszą się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów oraz bieguny wzrostu, obejmujące potencjały możliwe do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa.
Wyznaczone na poziomie regionalnym OSI dla województwa mazowieckiego to:

problemowe

- podregiony NUTS 3: o ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski, o warszawski zachodni, **warszawski wschodni** i miasto Warszawa,

bieguny wzrostu

- miejskie obszary funkcjonalne: **miejski obszar funkcjonalny Warszawy** (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu, miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

OSI określone w projekcie *„Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze”* uwzględniają Miasto Zielonka jako część **subregionu warszawskiego wschodniego** oraz **miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy**.

MOF Warszawy

Istniejący biegun wzrostu, jakim jest Warszawa wraz z jej miejskim obszarem funkcjonalnym, kładzie nacisk na działania skoncentrowane w szczególności na:

- rozwoju wydajnego systemu obsługi transportowej w skali metropolitalnej, w oparciu o transport bezemisyjny i niskoemisyjny;
- budowaniu konkurencyjności na bazie innowacji, cyfryzacji, przemysłów przyszłości, wysoko wykwalifikowanych kadr, jak również korzyści wynikających z koncentracji funkcji administracyjnych, naukowych, gospodarczych czy transportowych;
- wzmacnianiu spójności społecznej dzięki rozwojowi wydajnej infrastruktury społecznej i usług publicznych. odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych, w tym osób starszych;
- zapobieganiu nadmiernego rozlewania się miast i urbanizacji terenów otwartych, zwłaszcza przeznaczonych na potrzeby produkcji rolnej;
- podnoszeniu komfortu życia mieszkańców, w tym dbałości m.in. o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni, poprawę jakości powietrza i niwelowanie nadmiernego hałasu w oparciu o racjonalne planowanie przestrzenne, inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę, efektywność energetyczną i OZE.

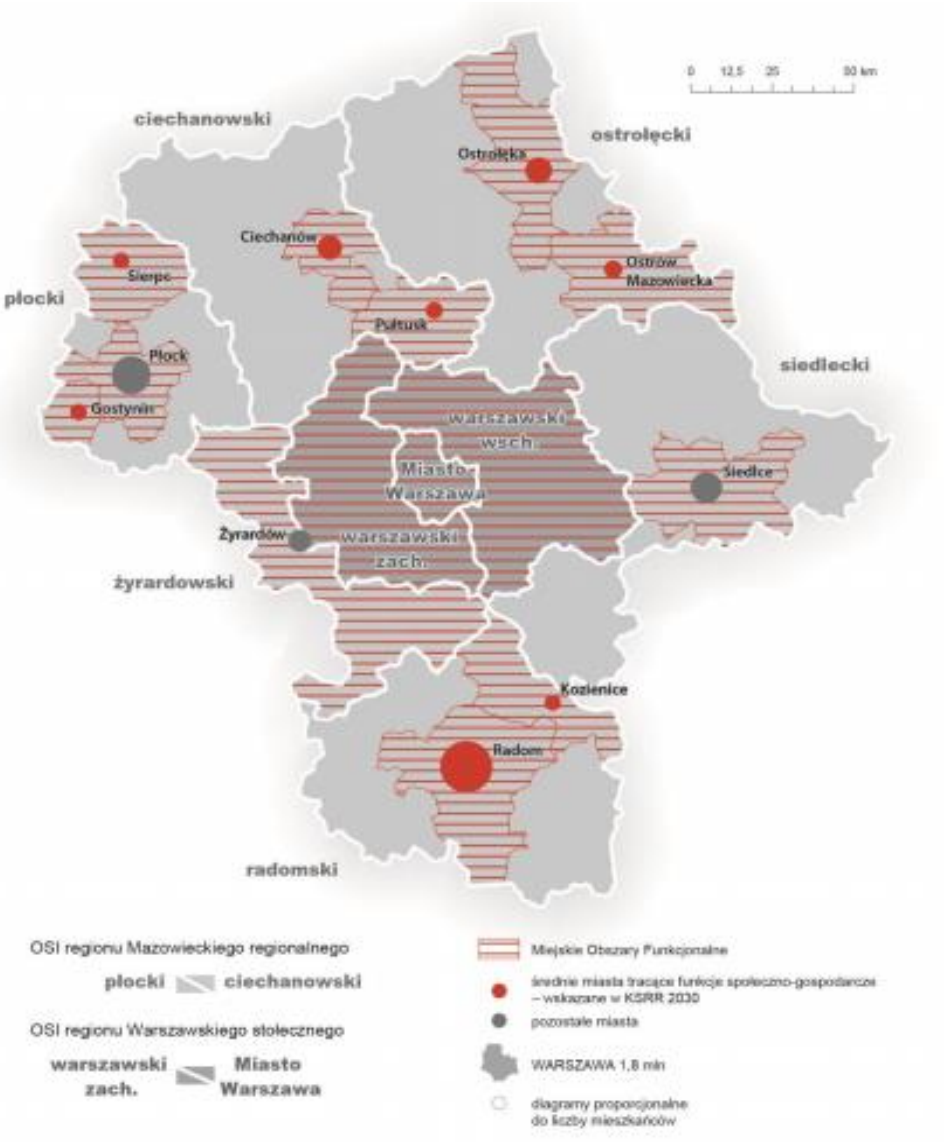
[5] Na etapie prac nad „Strategią rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030” bazowano na dokumencie poddanym konsultacjom przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, w ramach prac nad projektem aktualizacji "Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze"

Warszawsko-wschodni obszar strategicznej interwencji

Ukierunkowanie planowanych działań w warszawsko-wschodnim obszarze strategicznej interwencji dotyczyć będzie w szczególności:

1. Wzmocnienia gospodarek samorządów lokalnych poprzez:
    a. aktywizację zawodową i wspieranie przedsiębiorczości, rozwój kompetencji dostosowanych do rynku pracy;
    b. rozwój oferty inwestycyjnej;
    c. rewitalizację miast i obszarów zdegradowanych;
    d. poprawę jakości infrastruktury turystycznej.
2. Poprawy dostępności do infrastruktury społecznej, komunalnej i transportowej poprzez:
    a. budowę i rozbudowę infrastruktury komunalnej;
    b. budowę i rozbudowę infrastruktury transportowej na obszarach wykluczenia transportowego;
    c. rozwój infrastruktury społecznej.

Rysunek 1. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze”

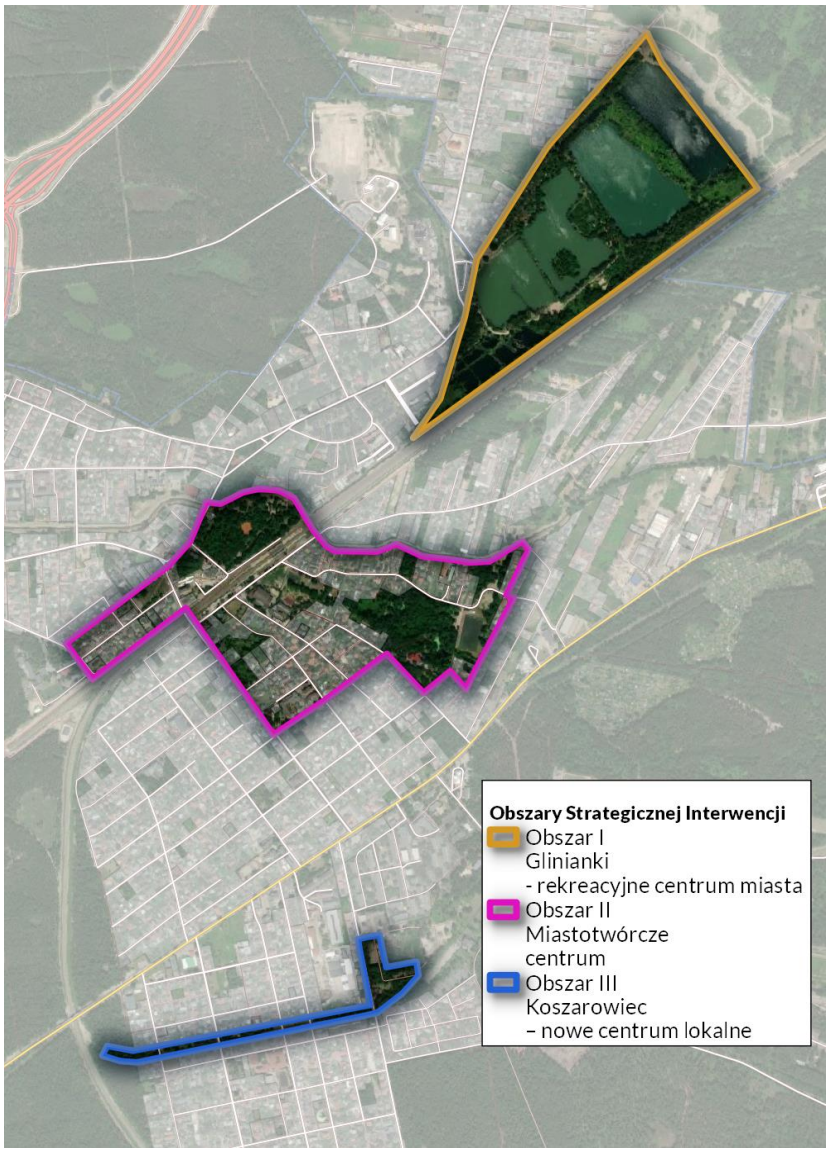
OSI Miasta Zielonka

Na terenie Miasta Zielonka wyznaczono trzy Obszary Strategicznej Interwencji (OSI):

- OSI I – Glinianki – rekreacyjne centrum miasta;
- OSI II – miastotwórcze centrum Zielonki;
- OSI III – Koszarowiec – nowe centrum lokalne miasta.

Za OSI uznano zarówno obszary o wyraźnym potencjalne rozwojowym (Glinianki, reprezentacyjne centrum miasta), który dla jego maksymalnego wykorzystania wymaga zintensyfikowania działań oraz interwencji publicznej na tym terenie, jak również obszary, które ze względu na większą kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych charakteryzują się barierami rozwojowymi (tereny po koszarowcu).
W odniesieniu do każdego z wyznaczonych w Mieście Zielonka OSI ustalono kluczowe kierunki działań, które mają w swoim zamierzeniu doprowadzić do znaczącego przekształcenia tych obszarów i wzmocnienia ich prorozwojowego oddziaływania w kontekście całego miasta.

Rysunek 2. Obszary Strategicznej Interwencji - Miasto Zielonka

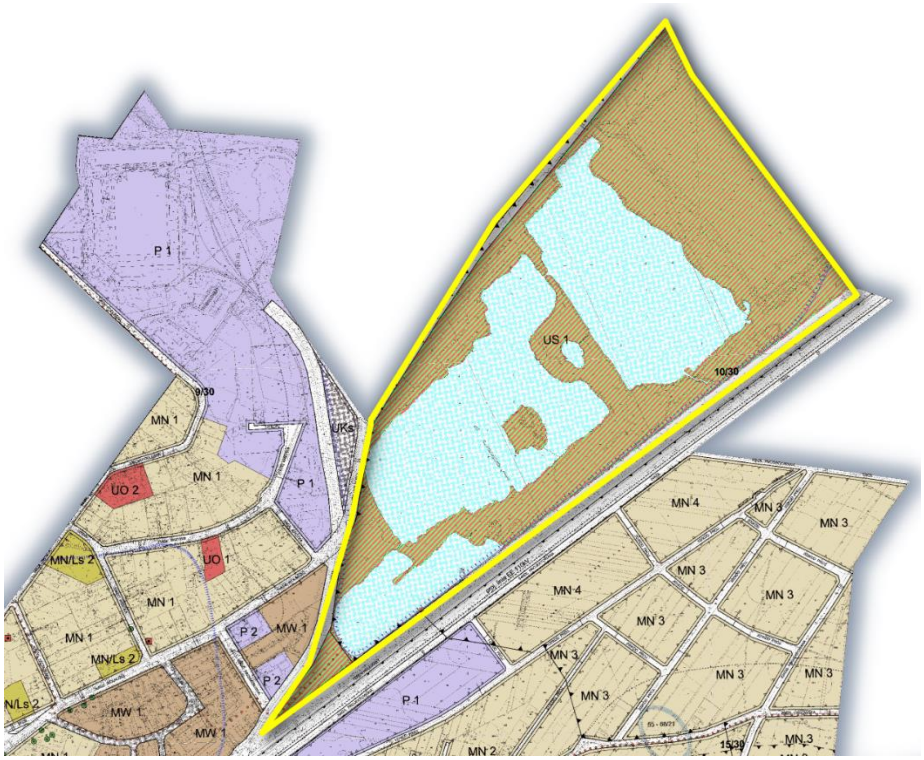
Źródło: opracowanie własne

OSI I – Glinianki – rekreacyjne centrum miasta

Obszar terytorialny OSI

Granica obszaru obejmuje od północy i wschodu granice administracyjne Miasta Zielonka w sąsiedztwie z Miastem Kobyłka. Od południa, obszar ten obejmuje tereny zamknięte kolejowe, zaś od zachodu niewykorzystywaną bocznicę kolejową w rejonie Osiedla Mieszkaniowego przy ul. Przemysłowej.
Obszar I znajduje się w północnej części Miasta Zielonka i w swoich granicach zawiera kompleks zbiorników wodnych zwanych Gliniankami. Obszar ma powierzchnię około 50 ha.

Rysunek 3. Obszar strategicznej interwencji – funkcje terenu zgodne z MPZP

Źródło: opracowanie własne

Uzasadnienie wyboru OSI:

- Uprawianie sportu i korzystanie z rekreacji, choć nie należy do podstawowych potrzeb społeczności, to dostępność odpowiedniej oferty w tym zakresie, w wysokim stopniu wpływa na całościową ocenę komfortu życia i zamieszkiwania w danym mieście.
- Przestrzenie do spędzania czasu wolnego pozwalają utrzymać dobrostan fizyczny, psychiczny; mogą także stanowić miejsca spotkań, czy też umożliwiają nawiązywanie relacji społecznych. To szczególnie ważne w obliczu trendów wskazujących m.in. na wzmocnienie szeroko rozumianego dystansu społecznego w wyniku pandemii Covid-19, czy też z uwagi na rosnącą popularność aktywności fizycznej oraz dbania o zdrowy styl życia.
- Podniesienie standardu infrastruktury oraz rozszerzenie oferty czasu wolnego na obszarze OSI, wpłynie także na zwiększenie atrakcyjności Miasta Zielonka, poprzez utworzenie lokalnego produktu rekreacyjno-sportowego.

— Idea miasta kompaktowego sprawia, że mieszkańcy oczekują oferty w bezpośrednim sąsiedztwie, na miejscu, blisko miejsca zamieszkania – dotyczy to także oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej.

Uwarunkowania społeczno-gospodarczo-przestrzenne OSI – kluczowe problemy, potrzeby i potencjały:

— Glinianki są jednym z obszarów rewitalizacji wskazanych w *„Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Zielonka na lata 2016-2023"* (LPR).

— Glinianki to teren poprzemysłowy, na którym od okresu międzywojennego zlokalizowane były cegielnie, zajmujące się czerpaniem gliny i piasku w sposób odkrywkowy. Działalność przemysłowa była tu prowadzona do roku 1990, skutecznie zmieniając charakter obszaru (wcześniej był to obszar o wysokich walorach przyrodniczych, obecnie silnie przekształcony działalnością wydobywczą).

— Glinianki to obecnie miejsce wykorzystywane przez mieszkańców Zielonki (i nie tylko) w celach rekreacyjnych, choć przygotowane do tego w ograniczonym zakresie. Obszar ten, nie jest odpowiednio zagospodarowany, a jego w znacznej części brakuje wyznaczonych ścieżek komunikacyjno-rekreacyjnych oraz miejsc do wypoczynku. Ponadto według danych Policji, w tej lokalizacji dochodzi do różnego rodzaju drobnych przestępstw, głównie kradzieży lub zniszczeń mienia.

— Teren Glinianek nie jest postrzegany jako bezpieczny i w pełni zaopiekowany (dzikie wysypiska śmieci, miejscowe tylko oświetlenie, brak poczucia bezpieczeństwa po zmroku, niepożądane grupy użytkowników).

— Glinianki są najczęściej wybieranym miejscem wypoczynku przez mieszkańców Miasta Zielonka, jak również przez mieszkańców sąsiednich gmin, czy też Warszawy.

— Glinianki to miejsce z potencjałem do stworzenia całosezonowej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów – z poszanowaniem lokalnej fauny i flory.

— Brak zaplecza gastronomicznego i usług około rekreacyjnych na Gliniankach (np. wypożyczalni sprzętu sportowego, zaplecza sanitarnego), ograniczona przestrzeń parkingowa oraz ograniczona dostępność komunikacyjna dla niezmotoryzowanych mieszkańców dalszych części miasta to zidentyfikowane bariery wykorzystania potencjału tego miejsca.

— W badaniach ankietowych oraz w warsztatowym procesie wypracowywania *Strategii*, Mieszkańcy Miasta Zielonka wskazali potrzebę większej troski o tereny zielony oraz tworzenia nowych urządzonych przestrzeni publicznych służących aktywnej rekreacji i wypoczynkowi.

Kierunki pożądanej interwencji i planowane w ramach OSI działania:

— Współpraca z gminami ościennymi/ sąsiednimi oraz instytucjami i podmiotami w celu opracowania spójnej koncepcji zagospodarowania i rozwoju obszaru Glinianek.

— Opracowanie koncepcji zagospodarowania i rozwoju obszaru Glinianek, z poszanowaniem ich naturalnego charakteru.

— Działania w zakresie utrzymania i ochrony istniejącego ekosystemu Glinianek.

— Rewitalizacja kąpielisk na Gliniankach.

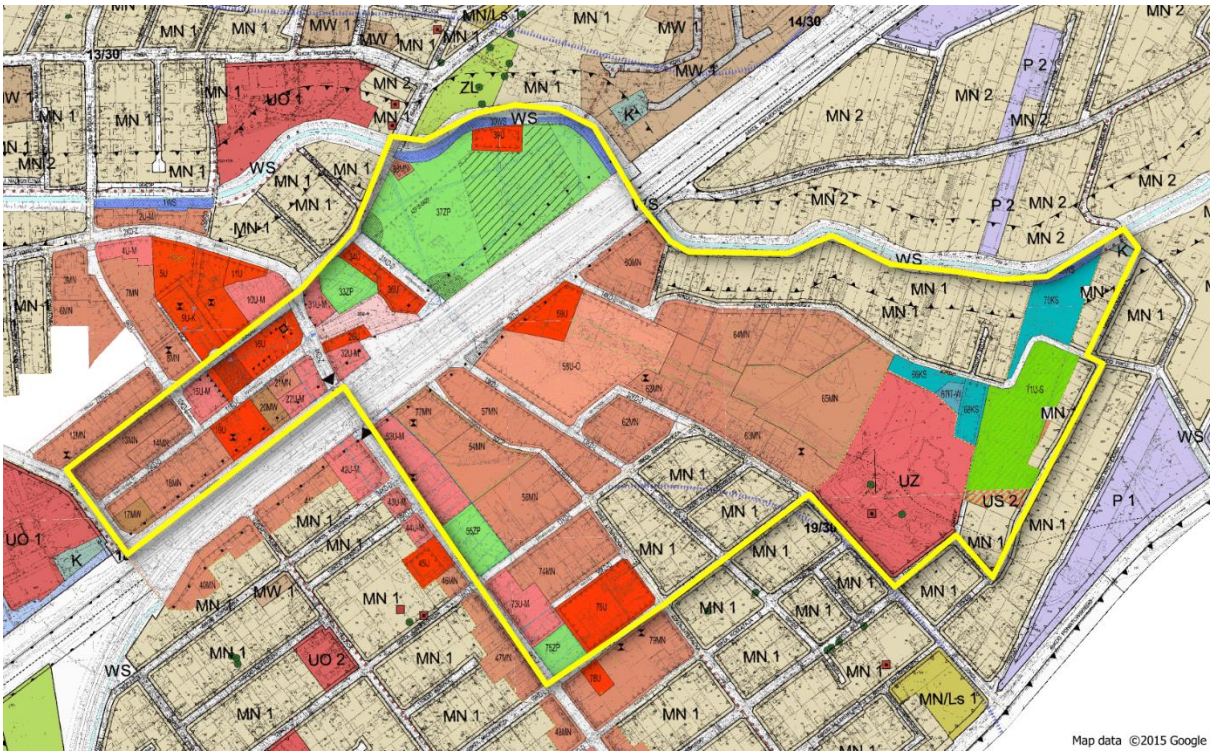
— Działania promujące wykorzystanie obszaru Glinianek na cele kulturalne, sportowe i rekreacyjne.
— Rozwój infrastruktury, urządzeń małej architektury oraz nasadzeń podnoszących atrakcyjność wykorzystania kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego Glinianek.
— Poprawa bezpieczeństwa na terenie Glinianek, m.in. poprzez rozwój systemu monitoringu wizyjnego.

OSI II – miastotwórcze centrum

Obszar terytorialny OSI:

Granica obszaru obejmuje od północy oś ul. Jagiellońskiej oraz ul. Lipowej, wały rzeki Długiej oraz oś ul. Dziennikarskiej; od wschodu granicę OSI wyznacza teren stadionu miejskiego przy ul. Dziennikarskiej, zaś od południa oś ul. Rencistów, oś ul. Mickiewicza oraz oś ul. Kolejowej, a następnie tereny zamknięte kolejowe; od zachodu granicę OSI stanowi oś ul. Inżynierskiej.
Obszar II znajduje się w centralnej części Miasta Zielonka i w swoich granicach zawiera: Park Miejski Dębinki, Plac im. Jana Pawła II, targowisko miejskie (bazarek), Skwer im. Armii Krajowej, Skwer im. Matki Teresy z Kalkuty, Szkołę Podstawową Nr 4, SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia, Ochotniczą Straż Pożarną, Stadion Miejski.

Rysunek 4. Obszar strategicznej interwencji – funkcje terenu zgodne z MPZP

Źródło: opracowanie własne

Uzasadnienie wyboru OSI:

- Potrzeba wyraźnego zaakcentowania centrum Miasta Zielonka – przestrzeni życia społecznego, kulturalnego, towarzyskiego, gospodarczego oraz kreowania funkcji miastotwórczych w obszarze, który nie wykształcił tradycyjnego urbanistycznego centrum.
- Konieczność wykreowania oferty czasu wolnego na tyle atrakcyjnej dla mieszkańców, by po zakończeniu aktywności zawodowej, czy edukacyjnej – często realizowanej poza granicami miasta – wracali do Zielonki i tu korzystali z życia kulturalnego, sportowego, usług gastronomicznych/ rozrywkowych.
- Wytypowany obszar realizuje kluczowe funkcje z punktu widzenia funkcjonowania miasta oraz jakości życia jego mieszkańców, tj.: centrotwórczą; mieszkaniową; edukacyjną; turystyczną; administracyjną; handlowo-usługową; rekreacyjną.

Uwarunkowania społeczno-gospodarczo-przestrzenne OSI – kluczowe problemy, potrzeby i potencjały:

- Centralna część Miasta Zielonka to jeden z podobszarów rewitalizacji, który boryka się z wieloma problemami społecznymi, złym stanem funkcjonalno-przestrzennym, złym stanem większości dróg i budynków oraz zanieczyszczeniem powietrza.
- Tereny centralnej Zielonki, będące własnością miasta, wymagają poprawy jakości środowiska miejskiego oraz rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych.
- Niska ocena centralnych przestrzeni w mieście – brak dobrze zorganizowanych plenerowych przestrzeni pozwalających na budowę atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego zgodnego z potrzebami mieszkańców.
- Identyfikowalna jest potrzeba organizacji atrakcyjnie urządzonych przestrzeni miejskich, które będą służyć jako miejsca spotkań mieszkańców – umożliwiające zarówno integrację międzypokoleniową, jak również włączenie nowych mieszkańców do wspólnoty miejskiej i samorządowej.
- Integracja różnych grup mieszkańców – międzypokoleniowa, sąsiedzka, włączanie nowych mieszkańców w życie miasta, jak również godzenie interesów starych i nowych mieszkańców, budowanie relacji i lokalnej tożsamości; integracja społeczna osób wykluczonych i marginalizowanych.
- Nadanie nowych funkcji centralnym przestrzeniom w Mieście Zielonka – budujących rangę miasta, jego charakter oraz tożsamość mieszkańców.
- Niski poziom estetyki centralnie położonych przestrzeni publicznych w Zielonce – potrzeba podniesienia standardu infrastruktury oraz wdrożenia prośrodowiskowych rozwiązań.

Kierunki pożądanej interwencji i planowane w ramach OSI działania:

- Nowe zagospodarowanie miejsc zielonych w centrum Miasta Zielonka (nowe aranżacje nasadzeń, ukwiecenia, nasadzenia wzdłuż ulic, lampy, ławki, kosze na śmieci, itp.).
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) Parku Dębinki.
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) Placu im. Jana Pawła II.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej Parku Dębinki.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej bazarku.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej Placu im. Jana Pawła II, ul. Jagiellońskiej i Piastowskiej.

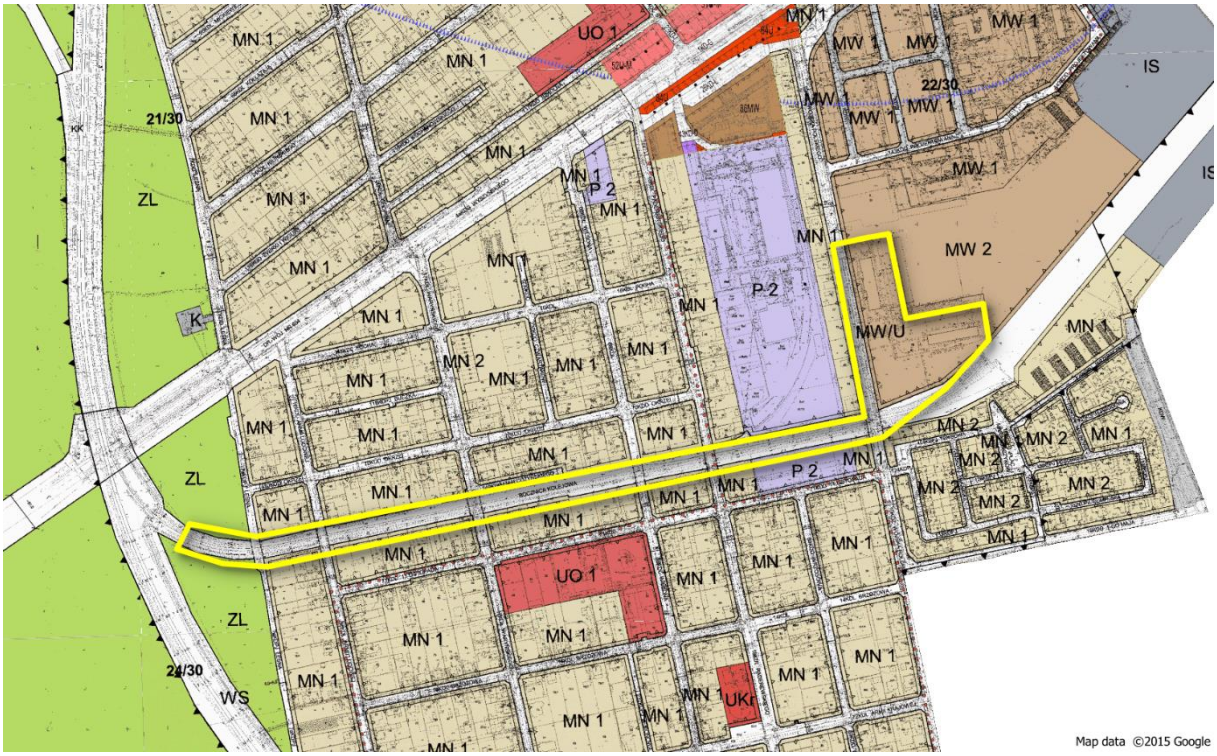
— Działania na rzecz rewitalizacji (stworzenia strefy sportowo – rekreacyjnej) terenów przy ul. Dziennikarskiej.
— Spójna identyfikacja w przestrzeni publicznej centralnej części Miasta Zielonka, z uwzględnieniem uporządkowania tej przestrzeni.
— Rozbudowa SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce.
— Pełna informatyzacja SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce w celu usprawnienia obsługi i ruchu pacjentów.
— Działania w zakresie podnoszenia jakości świadczeń medycznych oraz innych usług świadczonych przez SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce.

OSI III – Koszarowiec – nowe centrum lokalne

Obszar terytorialny OSI:

Obszar III znajduje się w południowej części Miasta Zielonka i w swoich granicach obejmuje teren nieistniejącej bocznicy kolejowej oraz teren "po koszarowcu".
Granica OSI, od północy obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowane przy ul. Stefana Okrzei; od zachodu granicę OSI stanowią tereny zamknięte kolejowe; od południa tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowane przy ul. 11 Listopada oraz tereny Osiedla Wituś. Od strony wschodniej, granicą tego obszaru jest granica działki, na której zlokalizowany jest teren miejski potocznie nazywany terenem "po koszarowcu".

Rysunek 5. Obszar strategicznej interwencji – funkcje terenu zgodne z MPZP

Źródło: opracowanie własne

Uzasadnienie wyboru OSI:

- Obszar nowego centrum lokalnego w Zielonce tzw. Bankowej („po koszarowcu") został uwzględniony w LPR ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych.
- Teren po koszarowcu położony przy ul. Wojska Polskiego, wcześniej należał do wojska, a usytuowana była na nim stołówka oraz koszarowiec. Teren ten, został przekazany Miastu Zielonka na cele publiczne. W ostatnich latach podjęto działania w celu zagospodarowania terenu pod kątem rekreacyjnym m.in. tor pumptrackowy, teren bezpiecznego odpoczynku i rekreacji, z miejscem na ognisko, ławeczkami, wiatami piknikowymi oraz z miejscem trawiastym na piknikowanie na np. kocach.
- Przestrzenie do spędzania czasu wolnego pozwalają utrzymać dobrostan fizyczny i psychiczny mieszkańców, mogą także stanowić miejsca spotkań, czy też umożliwiać nawiązywanie relacji społecznych. To szczególnie ważne w obliczu trendów wskazujących m.in. na wzmocnienie szeroko rozumianego dystansu społecznego, rosnącego w obliczu pandemii Covid-19, czy też na niegasnącej popularności aktywności fizycznej i dbania o zdrowy styl życia.
- Idea miasta kompaktowego (miasta 15-minutowego) sprawia, że mieszkańcy Miasta Zielonka oczekują oferty w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca swojego zamieszkania – „na miejscu"; dotyczy to także oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej oraz usług publicznych.

Uwarunkowania społeczno-gospodarczo-przestrzenne OSI – kluczowe problemy, potrzeby i potencjały:

- Teren po koszarowcu posiada ogromny potencjał i mógłby stanowić zaplecze rekreacyjne, dla sąsiadujących osiedli Poligon i Wituś, a także dla mieszkańców Zielonki tzw. Bankowej. Dodatkowo w skład OSI wchodzi dawna bocznica kolejowa, która może zyskać nowe funkcje w postaci parku linearnego.
- Ograniczona infrastruktura do organizowania działań społeczno-kulturalnych, głównie dla mieszkańców osiedli Poligon i Wituś oraz Bankówki.
- Niesatysfakcjonująca dostępność do usług społecznych, w szczególności dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym nieaktywnych zawodowo.
- Znaczna część tego terenu jest niezagospodarowana, występują tu dzikie wysypiska, a także wyrzucane są resztki materiałów budowlanych.
- Potrzeba uporządkowania dawnych terenów powojskowych i nadania im nowych funkcji – stworzenia zaplecza rekreacyjnego dla mieszkańców sąsiednich osiedli mieszkaniowych.
- Niewykorzystany potencjał środowiskowy do wykreowania atrakcyjnej przestrzeni zielonej dla mieszkańców Miasta Zielonka.
- Potrzeba stworzenia przestrzeni dla spotkań oraz integracji mieszkańców, także poza centrum Miasta Zielonka.
- Nieużytkowana bocznica kolejowa – niewykorzystany potencjał przestrzeni umożliwiającej uprawianie sportu, rekreację, komunikację i integrację mieszkańców.

Kierunki pożądanej interwencji i planowane w ramach OSI działania:

- Budowa Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – miejsca realizacji działań, m.in. w zakresie innowacyjnych i alternatywnych form edukacji i rozwoju dla mieszkańców Zielonki.

- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) terenu przy ul. Wojska Polskiego (tzw. „po Koszarowcu").
- Działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej (zieleni) terenu dawnej bocznicy kolejowej na terenie Zielonki Bankowej.
- Działania na rzecz rewitalizacji architektoniczno-planistyczno-ekonomicznej przestrzeni Zielonki Południowej – stworzenie przestrzeni atrakcyjnych dla mieszkańców Zielonki tzw. Bankowej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Zielonka

Zestaw ustaleń i rekomendacji, w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Zielonka, został podzielony na trzy główne zakresy odpowiadające domenom strategicznego rozwoju miasta:

- szeroko rozumiana komunikacja,
- ochrona środowiska naturalnego,
- zintegrowane, aktywne, z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą oferta czasu wolnego miasto.

W ramach każdego z nich wskazano szereg kluczowych czynników, które determinują rozwój przestrzenny oraz w odniesieniu do nich wskazano zalecenia i rekomendacje.
Należy pamiętać, że podstawowym rozszerzeniem/ pogłębieniem poniższych rekomendacji jest zapis *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Zielonka*, który stał się podstawą dla przygotowania poniższego zapisu ustaleń i rekomendacji.
Wszystkie prezentowane w niniejszej analizie dane pochodzą wprost z dokumentu *Studium*. Tym samym ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Zielonka są w pełni zbieżne z założeniami *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Zielonka*.

Wprowadzenie

Położenie geograficzne Miasta Zielonka to: Nizina Środkowomazowiecka, Kotlina Warszawska, między Wysoczyzną Ciechanowską od wschodu i Wysoczyzną Siedlecką od południowego wschodu.

W aspekcie przestrzennym Miasto Zielonka położone jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie wołomińskim. Miasto należy do aglomeracji warszawskiej. Sąsiednie gminy to: Dębe Wielkie, Halinów, Kobyłka, Marki, Poświętne, Stanisławów, Sulejówek, m.st. Warszawa, Wesoła, Wołomin, Ząbki.

Przestrzennie, w Mieście Zielonka, wyróżnia się:

- obszar zurbanizowany, położony w zachodniej części gminy,
- obszar niezurbanizowany, położony we wschodniej części gminy.

Dla Miasta Zielonka charakterystyczne są następujące powiązania funkcjonalno – przestrzenne:

- powiązania przyrodnicze:
  - środowisko wodne: Dolina rzeki Długiej, kolejno Kanał Żerański, dalej Zalew Zegrzyński;
  - kompleksy leśne są integralną częścią terenów zalesionych położonych w sąsiednich gminach i stanowią ważne powiazanie przyrodnicze między lasami Puszczy Białej, Nieporętu, Strugi, Pasa Otwockiego i lasami Garwolińskimi;
- powiązania komunikacyjne:
  - drogowe: z Warszawą – odległość 11 km od centrum stolicy; droga wojewódzka nr 634 łącząca Miasto Zielonka z Warszawą; droga wojewódzka nr 631 – połączenie z Warszawą i Nieporętem; przez obszar gminy przebiega też droga ekspresowa S8, tj. Obwodnica Marek, łącząca Piotrków Trybunalski z Białymstokiem;
  - kolejowe: na kierunku południowy-zachód i północny-wschód przechodzi linia kolejowa Warszawa – Tłuszcz – Białystok, ze stacją w centrum miasta oraz łącznica kolejowa Zielonka – Rembertów, umożliwiająca relację Białystok – Warszawa Centralna, ze stacją Zielonka-Bankowa w rejonie ul. Bankowej;
- powiązania infrastrukturalne (infrastruktury technicznej):
  - dostawa energii elektrycznej – ze stacji rozdzielczej 110/15 kV „Ząbki" zlokalizowanej w Ząbkach;
  - dostawa gazu – gaz przewodowy średniego ciśnienia CN 0,4 MPa ze stacji redukcyjno - pomiarowej I st. „Ząbki";
  - odprowadzenie ścieków – poprzez kolektor do układu kanalizacji miasta Ząbki, połączonego z systemem kanalizacji warszawskiej, odprowadzającego ścieki do oczyszczalni ścieków „Czajka".

W zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Zielonka wyróżniamy:

- zabudowę usługowo – mieszkalną (głównie: centrum miasta, w okolicach stacji kolejowej oraz wzdłuż głównych wlotów komunikacyjnych),
- zabudowę jednorodzinną,
- osiedla i zespoły zabudowy wielorodzinnej,
- zabudowę z dominacją funkcji produkcyjnej, składowej i magazynowej,
- tereny zamknięte, związane z obronnością państwa (część wschodniego obszaru gminy, stanowiącego kompleks leśny oraz teren kolei),
- tereny infrastruktury technicznej,
- tereny otwarte (m.in. zieleń urządzoną, cmentarz, zieleń leśną i naturalna – w części są to tereny zamknięte wskazane powyżej oraz tereny wód powierzchniowych).

Czynnikami determinującym terytorialny rozwój Miasta Zielonka są:

- obszary istniejącej już, zwartej zabudowy miasta,
- pasmo lasów otaczające miasto od strony wschodniej, zachodniej i północnej oraz tzw. tereny zamknięte (utworzone w oparciu o przepisy odrębne),
- linia kolejowa (wyraźnie dzieląca miejski teren zainwestowany, krzyżująca się miejscami w jednym poziomie z komunikacja kołową i pieszą),

- układ drogowy obwodnic miasta oraz pozostałe strefy ograniczeń w sposobie użytkowania terenów wokół obiektów liniowych infrastruktury technicznej oraz ciągów komunikacji drogowej i kolejowej,
- granice stref ochronnych cmentarza,
- ukształtowanie terenu.

Zestaw ustaleń i rekomendacji w zakresie rozwoju komunikacji (Domena I – Zielonka – miasto dobrze skomunikowane)

Podstawowe czynniki w zakresie rozwoju komunikacji wpływające na prowadzenie polityki przestrzennej:

1. **Układ drogowy** Miasta Zielonka składa się z około 75 km dróg publicznych (dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych – w tym ponad 55 km dróg gminnych). Obsługa połączeń ponadlokalnych prowadzi droga krajowa S8, drogi wojewódzkie nr 631 i 634 oraz ciąg dróg powiatowych prowadzony ulicami Marecką, Lipową i Wolności. Pozostałe drogi mają znaczenie lokalne.
   Najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych Miasta Zielonki są połączenia z Warszawą i Wołominem. Ogólnie Miasto Zielonka charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną, posiada korzystny przestrzennie układ powiązań transportowych (drogowych i kolejowych) z sąsiednimi obszarami.
2. **Jakość i funkcjonalność układu drogowego**: sieć dróg publicznych i wewnętrznych dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, przy czym część zabudowy, dostępna jest jedynie przy pomocy dróg utwardzonych nieulepszonych i nieutwardzonych (gruntowych). Drogi o nawierzchni twardej stanowią 69 % długości dróg publicznych, w większości są to drogi o nawierzchni bitumicznej. Drogi wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnie twarde ulepszone. Nawierzchnie twarde posiada także 58 % dróg gminnych. Drogi o nawierzchni twardej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne oraz rejony o największej koncentracji zabudowy. Drogi nieutwardzone obsługują głównie tereny zabudowy jednorodzinnej i ekstensywnie zagospodarowane – rozproszonej zabudowy, rolne i leśne.
3. **Ruch tranzytowy** ma duży udział w ruchu samochodowym odbywającym się po terenie Miasta Zielonka. Dodatkowo drogi o znaczeniu ponadlokalnym w dużej mierze obsługują przyległą zabudowę – wyraźny jest brak zhierarchizowania układu drogowego w mieście.
4. **Linie kolejowe** Warszawa Rembertów – Zielonka oraz Warszawa Wileńska – Zielonka – Białystok nie posiadają w pełni satysfakcjonującej dla mieszkańców liczby bezkolizyjnych skrzyżowań z drogami oraz bezkolizyjnych przejść (kładek / tuneli) pieszo – rowerowych, co utrudnia codzienne funkcjonowanie mieszkańcom miasta (istnieje jeden tunel kołowy i drugi jest w trakcie budowy oraz dwa podziemne przejścia dla pieszych. Z punktu widzenia inwestycyjnego, koncentracja terenów o największej intensywności zagospodarowania w zasięgu potencjalnej obsługi komunikacją kolejową jest czynnikiem wzmacniających potencjał gospodarczy miasta.
5. **System ścieżek rowerowych** jest niewystarczający. Rowerzyści zmuszeni są korzystać z jezdni dedykowanej dla samochodów. Równocześnie istnieją możliwości przestrzenne budowy chodników i ścieżek rowerowych na terenach otwartych – poza terenami zwartej zabudowy.

6. **Ruch pieszych** wymaga wyraźnej poprawy bezpieczeństwa poprzez rozwój m.in. bezpiecznych chodników dla pieszych, przejść bezkolizyjnych, wprowadzania sygnalizacji świetlnej, doświetlania miejsc niebezpiecznych, itp.
7. **Miejsca parkingowe** są deficytowe – zwłaszcza miejsca parkingowe w systemie P&R (dojazdy do pracy do Warszawy koleją podmiejską).

Rekomendacje do prowadzenia polityki przestrzennej:

Czynnik 1 – układ drogowy, czynnik 4 – linie kolejowe, czynnik 5 – ścieżki rowerowe, czynnik 6 – ruch pieszych, czynnik 7 – miejsca parkingowe:
Obecny system transportowy gminy zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki na poziomie dostatecznym. Problemem są standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, czyli wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków, przepustowość, prędkości podróży oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rekomenduje się podjęci szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych poprzez ich rozbudowę, modernizację i budowę nowych elementów. Co ważne obowiązujące plany miejscowe utrzymują rezerwy dla dalszej rozbudowy układu drogowego.

Czynnik 2 – jakość i funkcjonowanie układu drogowego:
Rekomenduje się rozbudowę układu dróg gminnych i wewnętrznych, koniecznych dla obsługi nowego zagospodarowania.

Czynnik 7 – miejsca parkingowe:
Zgodnie z zapisem *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Zielonka*: „(…) zapewnienie miejsc parkingowych nie jest ustawowym obowiązkiem miasta, które prowadzi jednak politykę parkingową, polegającą przede wszystkim na wprowadzaniu regulacji na terenach publicznych, w miejscach gdzie popyt na parkowanie przewyższa podaż – dotychczas w centrum. Występują problemy z parkowaniem pojazdów ciężarowych i autobusów. Zgodnie z normatywem parkingowym i zapisami obowiązujących planów miejscowych, potrzeby te powinny być zaspokajane na własnej działce użytkownika pojazdu lub na parkingach komercyjnych". Rekomenduje się podjęcie działań prowadzących do zwiększenia dostępności miejsc parkingowych na terenie miasta (np. strefy płatnego parkowania, rozbudowa parkingów w systemie P&R, itp.).

Zestaw ustaleń i rekomendacji w zakresie ochrony środowiska naturalnego (Domena II – Zielonka – miasto zielone i zdrowe)

Podstawowe czynniki środowiskowe wpływające na prowadzenie polityki przestrzennej

1. **Ukształtowanie terenu (geomorfologia)**: położenie w obrębie Równiny Wołomińskiej i Kotliny Warszawskiej. Doliny rzeczne (dolina rzeki Długiej i mniejszych cieków wodnych) to główne elementy rzeźby terenu. Większość terenów ma mało urozmaiconą rzeźbą (różnice wysokości bezwzględnych wynoszą niewiele ponad 6,0 m) przy czym centrum miasta charakteryzuje się większą deniwelacją terenu – do ponad 130 m. n.p.m oraz bardziej urozmaiconą rzeźbą z wielokilometrowymi ciągami wydm (m.in. wydmy paraboliczne do 20 m wysokości). Między pasami wydm tworzą się charakterystyczne obniżenia terenu - większe

zagłębienia odwadniane są rowami do rzeki Długiej, mniejsze pozostają zagłębieniami bezodpływowymi. Tereny bagienne to: Kozłowe Bagno, Bagno Lisie, Bagno Śmiardki, Bagno Kozie, Krzaki Kruka.

2. **Geologia:** obszar gminy ukształtowany został w wyniku procesów geomorfologicznych działających w czwartorzędzie, stąd na powierzchni dominują osady czwartorzędowe o różnej miąższości (maksymalnie do 136 m) takie jak: iły warwowe, torf i piaski eoliczne. Złoża iłów są udokumentowane i podlegają eksploatacji na skalę przemysłową. Piaski eoliczne budują wydmy śródlądowe, które ze względu na ochronę krajobrazu i przyrody nie powinny podlegać eksploatacji. Torfy, występujące w zagłębieniach bezodpływowych, nie stanowią potencjalnej bazy surowcowej.
3. **Wody powierzchniowe** w skali całego powiatu wołomińskiego stanowią dobrze rozwinięta sieć hydrologiczną. W Mieście Zielonka podstawowym elementem hydrograficznym jest przepływająca ze wschodu na zachód, częściowo uregulowana rzeka Długa, o szerokości koryta ok. 2 – 7 metrów i średnim stanie wody do 0,50 m głębokości. Na terenach zurbanizowanych rzeka Długa jest częściowo obwałowana przez wały przeciwpowodziowe o wysokości 2,0 m. Rzeka spełnia rolę drenażu dla przyległych terenów oraz jest także odbiornikiem ścieków sanitarnych i przemysłowych z nieskanalizowanych obszarów zlewni, co przyczynia się do złego stanu czystości prowadzonych przez nią wód. Na części obszarów Miasta Zielonka (np. obszar Kobylak, tereny zamknięte) występuje gęsta sieć rowów melioracyjnych. Występują też liczne naturalne zbiorniki bezodpływowe oraz sztuczne, powstałe w miejscach eksploatacji iłów tzw. glinianki.
4. **Wody podziemne** na terenie Miasta Zielonka występują w dwóch głównych poziomach wodonośnych: trzeciorzędowym i czwartorzędowym. Wody podziemne w warstwach trzeciorzędowych charakteryzuje dobra izolacja iłami plioceńskimi, tym samym są one w dużej mierze wolne od zagrożeń antropogenicznych. W Mieście Zielonka dominują jednak wody podziemne w warstwach czwartorzędowych - w tym poziom w utworach piaszczystych i piaszczysto-pylastych na głębokości 0,0 - 7,0 m p.p.t. zasilany bezpośrednio z opadów atmosferycznych, a okresowo przez wody powierzchniowe, oraz poziom o miąższości 20 - 30 m, charakteryzuje się zwierciadłem wody na głębokości 12 - 15 m p.p.t. powszechnie wykorzystywany jako wody pitne. Wody te wymagają prostego uzdatniania.
   Wody w utworach czwartorzędowych są zdecydowanie bardziej narażone na zagrożenia antropogeniczne. Miedzy innymi eksploatacja iłów w części glinianek, spowodowała powstanie dróg migracji substancji z powierzchni do wód gruntowych co może być czynnikiem powodującym skażenie wód podziemnych. Teren Miasta Zielonka dodatkowo znajduje się w całości w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska", a zachodnia jej część wraz z całym zurbanizowanym fragmentem Zielonki położony jest w zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 222 „Dolina Środkowej Wisły (Warszawa-Puławy)". GZWP nr 222 obejmuje powierzchnię ok. 2800 km² w pasie terenów wzdłuż środkowej Wisły oraz dolnej Narwi. Został on udokumentowany w 1996 roku. Zbiornik jest podstawowym źródłem zaopatrzenia miejscowości znajdujących się w jego granicach, zaopatruje również w wodę nieudokumentowany zbiornik „Subniecka Warszawska". Miąższość zbiornika, w zależności od lokalizacji waha się od 20 do 80 m. Jest to również zbiornik pochodzący z okresu czwartorzędu.

5. **Gleby** w wysokiej klasie (rekomendowane do upraw rolnych) nie występują na terenie Miasta Zielonka – dominują tu bowiem gleby klas V i VI. Część gleb jest znacznie przekształconych. Jednym z istotnych czynników, który doprowadził do zmian było odwodnienie terenu.
6. **Warunki klimatyczne** charakterystyczne są dla klimatu "Krainy Wielkich Dolin". Średni opad roczny to 500 - 600 mm. Najmniejsze opady – luty, marzec; największe opady – czerwiec, lipiec. Średnia temperatura roczna wynosi 7 - 8°C, pokrywa śnieżna zalega przez 50 - 60 dni w roku. Nasłonecznienie wynosi 1600 - 1650 godzin. Na lokalny klimat miasta silnie wpływa:
   - wysoki poziom wód gruntowych (zwłaszcza w dolinach rzecznych i w sąsiedztwie glinianek) – w efekcie: większa wilgotność powietrza, częstsze zamglenia, możliwość występowania zastoisk wilgoci, chłonnego powietrza oraz stagnacji zanieczyszczeń;
   - rzeźba terenu;
   - położenie w otoczeniu terenów leśnych – w efekcie: lasy charakteryzują się warunkami bioklimatycznymi tonizującymi.
7. **Flora** Miasta Zielonka jest zróżnicowana. Na terenie zurbanizowanym występują zwarte zadrzewienia oraz cenny zespół zieleni parkowej. Generalnie lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione stanowią 78,1% ogółu powierzchni gminy. Głównie są to tereny poligonu wojskowego, zlokalizowanego na wschód od miasta, jednak występują one również na północ i południowy - zachód od niego, m.in. przy liniach kolejowych. Gatunki dominujące na terenach leśnych (blisko 70% powierzchni gminy to tereny skalsyfikowane jako las) to dęby, sosny, brzozy, graby i jesiony. W dolinach rzecznych występują głownie zbiorowiska łęgu jesionowego. Tereny podmokłe zajęte są przez zespoły roślinności torfowiskowej (szuwary turzycowych i trzcinowe oraz mszary wysokotorfowe: Kozłowe Bagno, Bagno Kozie, Kolińskie Mosty, Łysa Góra i Mościska). Wszystkie lasy występujące na obszarze Miasta Zielonka są lasami ochronnymi.
8. **Fauna**, która w zdecydowanej większości koncentruje się w obrębie lasów, jest bogata i obejmuje zarówno popularne leśne zwierzęta, jak i gatunki chronione. Są to m.in.: sarna, jeleń, wydra, bóbr, dzik, kuna leśna, lis, borsuk, bocian czarny, żuraw, puchacz, czapla siwa, żmija zygzakowata, zaskroniec, padalec, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna. Bardzo cenne są zespoły związane ze środowiskiem wodnym - w stromych brzegach glinianek zakładają gniazda zimorodki, a w trzcinach gniazdują trzcinniki. Gatunki przylatujące to: cyranka, rybołów, nur czarnoszyjny.
9. **Walory przyrodniczo-krajobrazowe** Miasta Zielonka w większości zgrupowane są poza częścią najsilniej zurbanizowaną. Przez gminę, w rejonie graniczącym z miastem Kobyłka, przechodzi ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu ponadregionalnym. Jest to ciąg przyrodniczy wiążący lasy Garwolińskie, Pasa Otwockiego, Rembertowa, Strugi, Nieporętu i Popowa z Puszczą Białą. Ciąg ten w założeniach rozwoju województwa stanowi podstawę układu kształtowania środowiska. Obszary wymagające ochrony w Mieście Zielonka to: wydmy, tereny podmokłe, tereny o wysokim poziomie wód gruntowych, ciągi przyrodnicze o znaczeniu ponadlokalnym, ciągi przyrodnicze o znaczeniu lokalnym.
10. **Prawne formy ochrony przyrody** – w zasadzie cały obszar niezurbanizowany gminy, leży w obrębie strefy ochrony zwykłej Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (WOChK), a tereny zurbanizowane bezpośrednio graniczą z tą strefą. Blisko południowej granicy Miasta Zielonka znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy pod nazwą

„Lisie Bagno" oraz rezerwat „Bagno Jacka". Inny rezerwat przyrody to „Mosty Kalińskie". Ponadto na terenie Miasta Zielonka znajduje się specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – „Strzebla Błotna w Zielonce" (ochrona gatunkowa płaza strzebli błotnej) oraz „Poligon Rembertów". Ponadto na terenie gminy występuje znaczna liczba drzew objętych ochroną pomnikową – głownie pojedyncze drzewa lub grupy drzew (50 stanowisk).

Rekomendacje do prowadzenia polityki przestrzennej:

Czynnik 1 – ukształtowanie terenu:
Obszar Miasta Zielonka (teren zainwestowany) jest silnie przekształcony antropogenicznie. Stopień i zasięg tych przekształceń jest zróżnicowany. Degradacja powierzchni terenu spowodowana jest poprzez m.in. eksploatację iłów ceramicznych, piasków i żwirów. Niszczeniu uległy też wydmy. Rekomenduje się podjęcie działań skierowanych na ochronę krajobrazu i terenów naturalnych, celem utrzymania walorów przyrodniczych Miasta Zielonka dla m.in. utrzymania jakości życia mieszkańców (m.in. przestrzeni do rekreacji).

Czynnik 2 – geologia:
Na terenach gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych (osuwisk ziemi). W granicach Miasta Zielonka nie występują duże udokumentowane złoża kopalin których eksplikacja byłaby zasadna. Blisko północnej granicy miasta, na obszarach gmin Marki i Kobyłka występują kopaliny pospolite – iły, mułki i piaski. Z punktu widzenia ochrony środowiska są one jednak zaliczane do złóż konfliktowych.
Zaleca się przeprowadzenie rekultywacji na cele rekreacyjne terenów zdegradowanych eksploatacją kopalin. Równocześnie zaleca się, aby piaski eoliczne, jakie budują wydmy śródlądowe, nie podlegały eksploatacji z uwagi na ochronę krajobrazu i przyrody.

Czynnik 1 – ukształtowanie terenu, czynnik 2 – geologia, czynnik 4 – wody podziemne:
Warunki budowlane, zgodnie z zapisem *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego*, na terenie miasta są zróżnicowane (od średnio korzystnych do złych).
W rejonie tarasu radzymińskiego na 2,0 m głębokości występują piaski średnie, drobne i pylaste oraz iły pylaste miękkoplastyczne i plastyczne. Grunty te w stanie suchym można ocenić jako średnio korzystne dla posadowienia obiektów budowlanych, nośność ich może jednak ulec obniżeniu w wyniku wzrostu wilgotności lub zawodnienia. Na dużych obszarach, zwłaszcza w dolinie rzek i w zagłębieniach terenowych występuje wysoki poziom wód gruntowych, decydujący o niekorzystnych warunkach budowlanych. Generalnie woda gruntowa na terenie Miasta Zielonka zalega dość płytko. Przeważają tereny z wodą gruntową na głębokości 0,5 – 1,5 m. ppt., jednak część miasta to tereny podmokłe o zwierciadle wody sięgającym powyżej 0,5 m ppt (rejon glinianek, tereny leśne na obszarach bezodpływowych).

Czynnik 3 – wody powierzchniowe:
Miasto Zielonka podlega zagrożeniu powodziowemu wzdłuż rzeki Długiej. Tym samym ważnym działaniem jest stała modernizacja wałów przeciwpowodziowych celem dbania o ich należyty stan techniczny (przeciwdziałanie przesiąkliwości, rozszczelnieniu, podwyższanie i wzmacnianie konstrukcji, itp.), ale także ich rozbudowa. Stałe poszerzanie obszaru zurbanizowanego powyżej

12 km rzeki i za tzw. szosa wołomińską bez stosownych zabezpieczeń przeciwpowodziowych (m.in. wałów) naraża ten obszar na możliwe zagrożenie powodziowe.
Wody otwarte i wody stojące podlegają ochronie w zakresie istniejącego układu wodnego przed likwidacją, zanieczyszczeniem i skanalizowaniem.
Rekomenduje się, aby doliny cieków wodnych, przebiegające przez Miasto Zielonka, były przykładem poszerzenia roli wody w strukturze przestrzennej miasta, tym samym były atrakcyjne zagospodarowanie (tereny rekreacji dla mieszkańców) i równocześnie odpowiadające wymogom ochrony wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.

Czynnik 3 – wody powierzchniowe, czynnik 4 – wody podziemne:
Rzeka Długa, która stanowi ważny i atrakcyjny element środowiska przyrodniczego, stwarza ograniczenie dla rozwoju Miasta Zielonka (obszar zainwestowania) ze względu na przepisy dotyczące strefy ochrony rzeki.
Ograniczeniem dla realizacji zainwestowania jest także wysoki poziom wód gruntowych oraz niekorzystne warunki dla posadowienia budynków. Ogranicza to sposób realizacji zabudowy na działkach. Na terenach podmokłych obowiązuje zakaz realizacji piwnic; wszelkie zagospodarowanie musi uwzględniać właściwości terenu i gwarantować swobodny przepływ wód. Do utwardzania powierzchni, w szczególności na parkingach i drogach wewnętrznych, wskazane jest stosowanie materiałów półprzepuszczalnych, umożliwiających infiltrację wód opadowych do gruntu.
Przebicie izolującej od wpływów powierzchniowych warstwy iłów, na skutek ich eksploatacji w niektórych gliniankach, grozi zanieczyszczeniem głównego poziomu wodonośnego. Dodatkowym problemem jest zły stan cieków wodnych, a przede wszystkim rzeki Długiej. Tym samym rekomenduje się prowadzenie wszelkich działań inwestycyjnych (w tym w obrębie glinianek) z należytą uwagą, celem niepogorszenia warunków hydrologicznych obszaru.
Tym samym na poziomie zaleceń planistycznych zawartych w *Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego* ustala się obowiązek minimalizacji oddziaływania na środowisko poprzez rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej m.in. w wyniku ograniczenia dopuszczania stosowania oczyszczalni przydomowych jak i szczelnych zbiorników bezodpływowych, jako rozwiązania tymczasowego w szczególnie uzasadnionych przypadkach. W miarę możliwości postuluje się o dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, do struktur hydrogeologicznych. W celu ochrony jakości wód należy stosować strefy buforowe (pasy zieleni i zadrzewienia) wzdłuż cieków i brzegów zbiorników wodnych, w przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach do nich przylegających. Należy przeciwdziałać negatywnym skutkom antropopresji, szczególnie w rejonach zbiorników wodnych, których wody nadają się dla rekreacji, tj. przede wszystkim terenu glinianek w północnej części miasta poprzez pozostawienie wzdłuż brzegu pasa terenu – bufora zieleni, jako niezbędnego filtra biologicznego. Ochrona wód musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu oraz do wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać: budowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej, na wszystkich terenach przeznaczonych pod inwestycję (na zasadzie etapowości); objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni; wyeliminowanie w maksymalny sposób indywidualnych sposobów utylizacji ścieków sanitarnych, tj. realizacji indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków; dopuszczenie do objęcia

sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzenia ścieków do szczelnych szamb lub przydomowych oczyszczalni ścieków tylko jako rozwiązania tymczasowego; kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami.
Należy także wprowadzić rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody. Wskazana jest dalsza wysoka dbałość o wszelkie formy naturalnej retencji wodnej występująca na terenie Miasta Zielonka, tj. torfowiska, obszary bagienne, niewielka retencja leśna, retencja glebowo – gruntowa, retencja dolin rzecznych, retencja niewielkich akwenów (stawy, oczka wodne).

Czynnik 5 – gleby:
W Mieście Zielonka nie występują gleby wysokich klas, tym samym nastąpiła rezygnacja z funkcji rolniczej. Nieliczne tereny rolne stanowią rezerwę pod rozwój miasta. Zakres terenów rolnych przeznaczonych pod zabudowę został określony w planach zagospodarowania Miasta Zielonka oraz w *Studium uwarunkowań i zagospodarowana przestrzennego*.

Czynnik 6 – warunki klimatyczne:
Wysoki poziom wód gruntowych wpływa na wysoką wilgotność powietrza, co w połączeniu z otaczającymi miasto kompleksami leśnymi, stwarza lokalny klimat zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza oraz stagnację zanieczyszczeń. Tym samym wyklucza to możliwość lokalizowania w mieście obiektów uciążliwych, które mogą pogorszyć stan środowiska naturalnego.
Na terenie Miasta Zielonka nie są prowadzone bezpośrednie pomiary zanieczyszczeń atmosfery. Generalnie stopień zanieczyszczenia powietrza w mieście zależy od źródeł dalekiego zasięgu, leżących poza granicami miasta, ale także od źródeł lokalnych - duży procent budynków jednorodzinnych nadal jest ogrzewanych paliwem węglowym w paleniskach o niskiej sprawności cieplnej, gdzie m.in. dochodzi do spalania różnych odpadów, w tym materiałów zaliczonych do niebezpiecznych. Do znaczących źródeł zanieczyszczeń w obrębie Miasta Zielonka należy zaliczyć komunikację samochodową. Ponadto trasy komunikacyjne (samochodowe i kolejowe) są źródłem hałasu. Tym samym rekomenduje się intensyfikację działań skierowanych na wymianę/ modernizację źródeł ciepła w gospodarstwach domowych oraz pozostałych obiektach (w tym użyteczności publicznej). Wprowadzenie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ transportu na mieszkańców (zapylenie oraz hałas) poprzez zalecenia pianistyczne i wykonawcze typu: pasy zieleni, zieleń izolacyjna, izolacyjne ukształtowanie terenu, itp.

Czynnik 7 – flora:
System lasów na terenie gminy stanowi ciąg ekologiczny i bezwzględnie ustala się utrzymanie ciągłości tego układu. Jest to ciąg ponadlokalny, nawiązujący do układu ciągu ponadregionalnego, łączącego lasy Garwolińskie, lasy pasa Otwockiego, Rembertowa, Strugi, Nieporętu i Popowa z Puszczą Białą.
Na terenach leśnych obowiązuje zakaz zmiany użytkowania terenu, w tym zakaz zabudowy, zakaz zmiany warunków siedliska, zakaz poboru piasku, zakaz wysypywania i wylewania nieczystości (ustawa o lasach Dz.U. nr 101 z 1991r. Dz. U z 2020 r. poz. 1463 ze zm,).

Nieuporządkowana gospodarka odpadami jest główną przyczyną degradacji lasów, które stają się miejscem gromadzenia odpadów. Rekomenduje się podjęcie intensywnych kroków przeciwdziałania zaśmiecaniu lasów, w tym tworzenia dzikich wysypisk śmieci.
Konieczna jest ochrona istniejących szpalerów drzew, ich uzupełnianie, a także kształtowanie nowych. Szpalery korzystnie wpływają na percepcję krajobrazu i często spełniają funkcję korytarzy ekologicznych. Tym samym wprowadza się maksymalną ochronę zadrzewień.
Na obszarach dotychczas niezurbanizowanych, przeznaczonych pod zabudowę, konieczne jest zachowanie struktury przyrodniczej i funkcjonowania środowiska. W tym celu, dla każdej działki budowlanej należy wyznaczyć minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej (czyli terenu na naturalnym podłożu, pokrytym trwałą roślinnością) w zależności od przeznaczenia terenu.

Czynnik 7 – flora, czynnik 8 – fauna:
Tereny lasów powinny pełnić funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) współtworząc – wraz z innymi terenami niezurbanizowanymi oraz większością zainwestowanych terenów bądź proponowanych do zainwestowania – system przyrodniczy Miasta Zielonka. Tereny lasów pełnią bowiem ważną rolę społeczną, kulturotwórczą i estetyczną, tym samym powinny podlegać bezwzględnej ochronie.

Czynnik 9 – walory przyrodniczo – krajobrazowe:
Kształtowanie i ochrona krajobrazu przyrodniczego terenów Miasta Zielonka, zgodnie z zaleceniami *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego*, prowadzone powinny być w następujący sposób:

- objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej;
- tereny eksponowane, punkty widokowe, parkowe, należy podkreślać poprzez ich włączanie w system połączeń pieszych i rowerowych;
- ograniczenie lokalizacji na całym obszarze Miasta Zielonka obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu;
- obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem;
- nowe uzbrojenie oraz ciągi komunikacyjne należy prowadzić z uwzględnieniem lokalizacji obszarów chronionych, mieszkaniowych i rekreacyjnych, na których znajdują się obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi oraz wymogów ochrony przyrody;
- tereny zielone należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych; szczególną ochronę należy nałożyć na terenach zieleni urządzonej, rozmieszczonych punktowo w poszczególnych częściach Miasta Zielonka oraz na terenie Glinianek w jego północnym fragmencie; zasadnym jest również utrzymanie jak największej powierzchni lasów w granicach Zielonki.

Położenie części obszaru zurbanizowanego gminy w granicach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu stwarza ograniczenia dla rozwoju funkcji mieszkaniowej i innej w Zielonce. Zgodnie z zaleceniami *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego* zainwestowanie terenu musi być ograniczone do funkcji mieszkaniowej z usługami podstawowymi nieuciążliwymi,

przy przyjęciu obowiązujących zapisów dotyczących sposobu zagospodarowania. Istniejąca na terenie Miasta Zielonka chęć ekspansji zabudowy mieszkaniowej na tereny leśne nie może dotyczyć terenów leśnych położonych w granicach WOCHK. Można jedynie dopuścić zabudowę działek leśnych położonych w obszarach istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, po spełnieniu warunków wynikających z przepisów szczególnych.
Główne kierunki zmian i przekształceń terenów niezurbanizowanych wymagają realizacji, w zagospodarowaniu przestrzennym, następujących zaleceń: zakaz zabudowy za wyjątkiem dopuszczenia na terenach dolin wód powierzchniowych i terenach leśnych zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i związanego z infrastrukturą techniczną; bezwzględne zachowanie obowiązku kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych oraz zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony.
W zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska gminy, należy dążyć m.in. do: rewitalizacji oraz poprawy estetyki przestrzeni miejskiej; rozwoju systemu pro-ekologicznej gospodarki odpadami, a także gospodarki wodno-ściekowej; minimalizacji niekorzystnych oddziaływań miejskiej infrastruktury na środowisko przyrodnicze. Należy także wzmacniać edukację ekologiczną mieszkańców.
W strukturze przestrzennej miasta ustalony został system przyrodniczy, który budują zieleń leśna i nadwodna, uzupełnione zielenią miejską oraz dolina rzeki Długiej i innych cieków razem z lokalnymi obniżeniami terenu. Co ważne, doliny cieków i obszary zieleni tworzą system napowietrzania i regeneracji powietrza oraz mają gwarantować zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych regionalnych i ponadregionalnych. Zadrzewienia o charakterze leśnym na terenach zainwestowania miejskiego, zieleń urządzona, obsadzenia uliczne, zadrzewienia wzdłuż dróg i cieków – wszystkie one stanowią element wspomagający podstawowy układ przyrodniczy Miasta Zielonka.

Czynnik 10 – prawne formy ochrony przyrody:
Wszelkie prace prowadzone w obrębie rezerwatów przyrody, występujących na terenie Miasta Zielonka, bezwzględnie powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.
Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, to największy teren chroniony, w którym zakazuje się: realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.; wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu; wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, utrzymaniem, budową, urządzeń wodnych, dokonywaniem zmian stosunków wodnych, w tym likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno-błotnych; lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 20 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
Dla występujących na terenie Miasta Zielonka pomników przyrody obowiązuje szereg nakazów ochronnych, ale także strefa ochrony o promieniu 15 m. Wszelkie prace prowadzone w zasięgu wpływu na pomnik przyrody winny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.
Strefą ochrony pośredniej, objęte jest ujęcie wody w Zielonce. W strefie tej obowiązują zakazy: lokalizowania nowych ujęć wody; przechowywania i składowania odpadów lub innych substancji, stanowiących zagrożenie dla jakości wód podziemnych; wprowadzania ścieków do ziemi i wód

powierzchniowych; stosowania chemicznych środków ochrony roślin; prowadzenia robót mogących zmniejszyć miąższość występujących utworów słabo przepuszczalnych; lokalizowania obiektów wymagających odwodnień budowlanych lub mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
Specjalne obszary ochrony siedlisk „Strzebla Błotna w Zielonce" (PLH140040) oraz „Poligon Rembertów" (PLH140034) – Natura 2000, składające się na kontynentalny region biogeograficzny, podlegają przepisom ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.).

Zestaw ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania usług publicznych (Domena III - Zielonka miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego)

Podstawowe czynniki społeczno - ekonomiczne wpływające na prowadzenie polityki przestrzennej:

1. **Funkcja mieszkaniowo – usługowa**, to główna funkcja Miasta Zielonka. Tereny rozwojowe miasta położone są w obszarze zurbanizowanym we wschodniej części tego obszaru oraz w części zachodniej. W *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego* wskazuje się tereny rozwojowe dla następujących funkcji:
   - obszary o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi,
   - obszary aktywności gospodarczej,
   - obszary usług sportu i rekreacji.

2. **Teren niezurbanizowany** w większości ze względu na brak podstaw formalnych dla zmiany obecnego użytkowania jako tereny zamknięte, a także ze względu na walory środowiska przyrodniczego występujące na tym terenie, nie są w *Studium* wyznaczone jako tereny rozwojowe miasta. Tereny te z czasem mogą być jednak przekazywane innym podmiotom i stracić swój status terenów zamkniętych.

3. **Suburbanizacja** to zjawisko obejmujące Miasto Zielonka. Od lat dane demograficzne gmin aglomeracji warszawskiej oraz liczby zasobów mieszkaniowych wskazują na dalsze zainteresowanie ludzi mieszkaniem na terenach przedmieść Warszawy w domu jednorodzinnym. Czynnikami wpływającymi na wyprowadzanie się mieszkańców z dużych miast są między innymi: niższy koszt budowy bądź zakupu domu lub mieszkania oraz większe możliwości posiadania mieszkania z przydomowym ogrodem. Ponadto tereny podmiejskie charakteryzują się mniejszym natężeniem hałasu względem dużych metropolii, takich jak Warszawa. Dodatkowo jakość mieszkania w gminach ościennych dla Warszawy stale wzrasta (rośnie jakość oferty usługowej, edukacyjnej, sportowo – rekreacyjnej); dostęp komunikacyjny i jakość transportu miejskiego do Warszawy jest akceptowalny (większość mieszkańców objętych zjawiskiem suburbanizacji pracuje w Warszawie, stąd codzienne dojazdy i powroty), tym samym tempo postępującej suburbanizacji nie maleje.
   Corocznie w Mieście Zielonka wzrasta liczba nowych budynków mieszkalnych, co świadczy o tym, iż nowe tereny inwestycyjne są co roku uruchamiane.

Rekomendacje do prowadzenia polityki przestrzennej:

Czynnik 1 – funkcja mieszkaniowo – usługowa:

W dokumencie *Studium* przewiduje się tworzenie obszarów zagospodarowania, wytyczonych w tkance miasta siecią komunikacji i infrastruktury technicznej. Do nowych obszarów zainwestowania rekomenduje się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazane nowe obszary zainwestowania (w *Studium*) to:

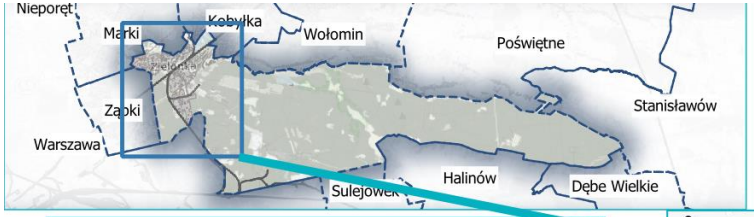
- obszary o przewadze usług,
- obszary o przewadze usług o charakterze społecznym,
- obszary o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi,
- obszary o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami towarzyszącymi,
- obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na działkach leśnych,
- obszary aktywności gospodarczej,
- obszary usług sportu i rekreacji,
- tereny miejskiej zieleni urządzonej,
- teren cmentarza,
- obszary o przewadze zieleni leśnej,
- obszary o przewadze wód powierzchniowych.

Dla obszarów o przewadze usług – zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie zabudowy usług nieuciążliwych w szczególności o charakterze centrotwórczym, również w formie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, towarzyszącej zabudowy mieszkaniowej oraz niezbędnej infrastruktury. Dla obszarów o przewadze usług o charakterze społecznym, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie zabudowy usług w szczególności publicznych, oraz niezbędnej infrastruktury. Dla obszarów o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami nieuciążliwymi zakłada się przeznaczenie terenów na realizację oraz utrzymanie w szczególności zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z towarzyszącymi usługami oraz niezbędnej infrastruktury. Dla obszarów o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie w szczególności zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i ewentualnie wielorodzinnej w formach małych domów mieszkalnych wraz z towarzyszącymi usługami oraz niezbędnej infrastruktury. Dla obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na działkach leśnych, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wkomponowanej w las oraz infrastruktury. Dla obszarów aktywności gospodarczej, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie usług nieuciążliwych oraz uciążliwych z zakresu obsługi komunikacji samochodowej, budownictwa, przetwórstwa oraz składów, magazynów i niezbędnej infrastruktury. Dla obszarów infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie urządzeń i obiektów miejskiej infrastruktury technicznej oraz obsługi komunikacji (stacji paliw, parkingów itp.). Dla obszarów usług sportu i rekreacji, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie usług z zakresu sportu i rekreacji oraz innych usług i mieszkalnictwa zbiorowego funkcjonalnie związanego z podstawowym przeznaczeniem oraz niezbędnej infrastruktury. Dla terenów miejskiej zieleni urządzonej, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację oraz utrzymanie zieleni miejskiej oraz drobnych usług funkcjonalnie związanych z podstawowym przeznaczeniem oraz niezbędnej infrastruktury. Dla terenów cmentarza, zakłada się przeznaczenie terenów na realizację i utrzymanie funkcji sepulkralnych wraz z niezbędną infrastrukturą.

Dla obszarów o przewadze zieleni leśnej, zakłada się przeznaczenie terenów na utrzymanie kompleksów leśnych z dopuszczeniem niezbędnej dla miasta infrastruktury technicznej oraz funkcji rekreacyjnych (z wyłączeniem terenów rozwojowych). Dla obszarów o przewadze wód powierzchniowych, zakłada się zachowanie ich w dotychczasowej formie.
Dla całego obszaru Miasta Zielonka w *Studium* zakłada się nadrzędną rolę wartości przyrodniczo – krajobrazowych poprzez wkomponowanie ich ze szczególną dbałością w istniejące i planowane zagospodarowanie w różnych formach zieleni i wód powierzchniowych. Dopuszcza się stopniowe przekształcenia terenów obecnie zagospodarowanych jako tereny związane z obronnością, poprzez stopniowe zmienianie ich przeznaczenia w kolejnych aktualizacjach planów miejscowych.

Czynnik 2 – teren niezurbanizowany:
Zgodnie z zapisem *Studium* - w przypadku zmiany statusu już zagospodarowanych terenów zamkniętych – zakłada się ich przekwalifikowywanie na tereny o funkcjach głównie: rekreacyjno-sportowych, usługowych, mieszkaniowych. W tej sytuacji Miasto Zielonka powinno dążyć nie tylko do weryfikacji granic terenów zamkniętych, ale i do wyłączenia, kluczowych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu miejskiego, obszarów z terenów zamkniętych. W strefie terenów specjalnych *Studium* dopuszcza możliwość intensyfikacji terenów obecnie zainwestowanych i położonych przy granicy z już zurbanizowanym obszarem miasta poprzez wprowadzenie nowych obiektów związanych funkcjami takimi, jak np.: zabudowa wielorodzinna, administracja, instytuty, wystawiennictwo, centrum konferencyjne. Możliwe jest również ograniczone wykorzystanie obszaru dla funkcji rekreacyjno-sportowej terenów leśnych.

Czynnik 3 – suburbanizacja:
W perspektywie następnych 10 – 20 – 30 lat, zgodnie z zapisami *Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego*, bilans terenów dla funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej wykazuje wyniki dodatnie. Oznaczają one, że na terenie Miasta Zielonka jest możliwość wyznaczenia nowych obszarów pod zabudowę, dla wyżej wymienionych funkcji tak, aby pokryć zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjną.

Miasto Zielonka - model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Legenda

Zielonka miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego

- Rozwój infrastruktury Ośrodka Kultury i Sportu
- Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej

Działania na rzecz rewitalizacji

- Rewitalizacja przestrzeni Zielonki Bankowej
- Rewitalizacja przestrzeni Zielonki północnej

Rewitalizacja przestrzeni w centrum

- Bazarek
- Plac Jana Pawła II
- rejony ul. Dziennikarskiej
- Park Dębinki

Zielonka - miasto dobrze skomunikowane

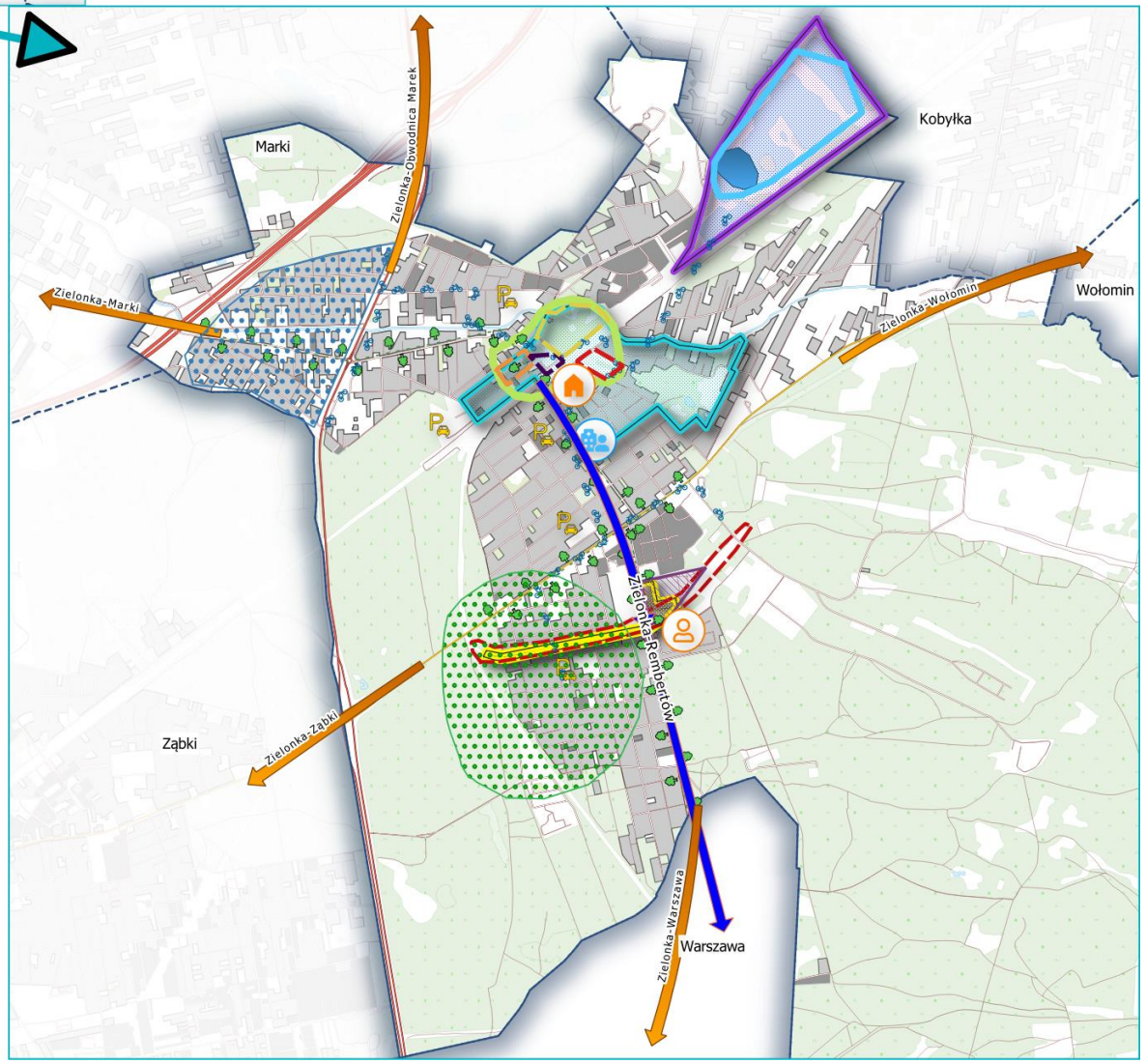
- Połączenie komunikacji zbiorowej z Zielonki do węzła komunikacyjnego w Rembertowie
- Rozwój sieci połączeń rowerowych między szkołami i obiektami użyteczności publicznej
- Współpraca na rzecz rozwoju transportu międzygminnego
- K&R w okolicy szkół

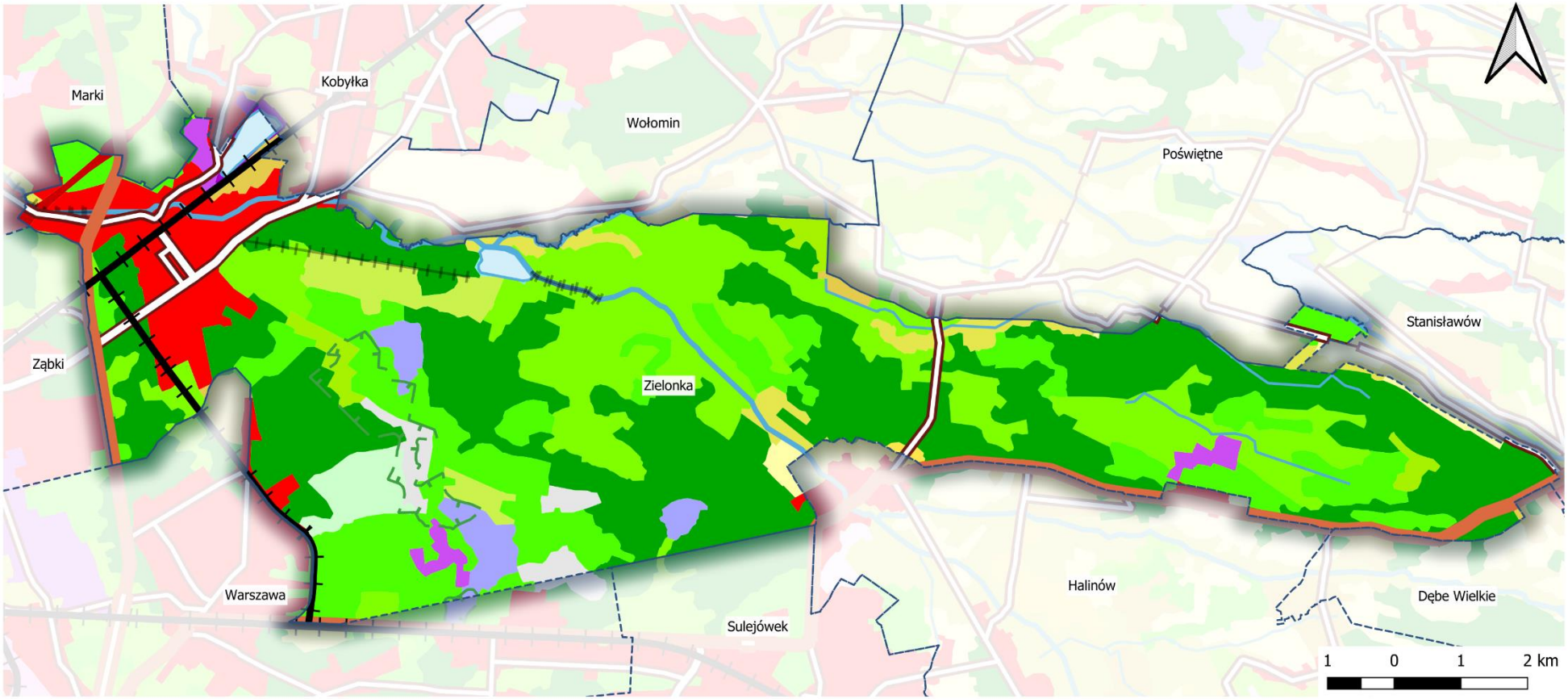
Zielonka - miasto zielone i zdrowe

- Rozbudowa Miejskiego Ośrodka Zdrowia
- Nasadzenia zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych
- Rewitalizacja zieleni w centrum
- Rewitalizacja terenu "po Koszarowcu"
- Rewitalizacja bocznicy (Zielonka Bankowa)
- Rozwój infrastruktury i nasadzeń Glinianek
- Rewitalizacja kąpieliska - Glinianki

Obszary Strategicznej Interwencji

- Obszar I
- Obszar II
- Obszar III

Legenda

- Granica Miasta Zielonki
- linia kolejowa wielotorowa
- linia kolejowa jednotorowa
- most, wiadukt, lub estakada kolejowa
- droga ekspresowa dwujezdniowa
- droga ekspresowa jednojezdniowa
- droga wojewodzka
- droga powiatowa lub gminna
- wal, grobla lub nasyp waski
- Obszar Natura 2000
- Jeziora / stawy
- Rzeka

Funkcje terenu

na podstawie CORINE Land Cover 2018

- Zabudowa
- Tereny przemysłowe lub handlowe
- Miejsca eksploatacji odkrywkowej
- Tereny zielone
- Grunty orne
- Łąki, pastwiska
- Złożone systemy upraw i działek
- Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- Lasy liściaste
- Lasy iglaste
- Lasy mieszane
- Murawy i pastwiska naturalne
- Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
- Piaski
- Roślinność rozproszona
- Bagna śródlądowe
- Zbiorniki wodne

Ludność Miasta Zielonki w ujęciu siatek kilometrowych na podstawie NSP 2011

- 0 - 150 os.
- 150 - 500
- 500 - 2000
- 2000 - 3000
- 3000 - 4500

System realizacji Strategii

Zarządzanie realizacją Strategii

„Strategia rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020" będzie wdrażana i monitorowana przy wykorzystywaniu dostępnych narzędzi i procedur, przez uzgodnione i wyznaczone do tego instytucje i podmioty reprezentujące Miasto Zielonka.
Wdrażanie zapisów *Strategii* oraz monitorowanie postępów w tym zakresie odbywać się będzie zgodnie z określonymi w misji rozwoju Miasta Zielonka standardami zachowań, które sformułowane zostały w sposób następujący:

- Prowadzimy **rzetelny, pogłębiony dialog z mieszkańcami** w sprawach istotnych dla miasta, w trakcie którego słuchamy potrzeb mieszkańców i w sposób racjonalny staramy się wprowadzać w życie zaproponowane rozwiązania. Konsultacje prowadzone są na **różnych etapach inwestycji** (także tych wczesnych), docieramy do **wszystkich grup interesariuszy** poprzez stosowanie **wielu kanałów komunikacji** i różnych **technik konsultacyjnych** dostosowanych do różnych grup.
- Jesteśmy **otwarci na inicjatywy oddolne, współpracę i współdziałanie** z mieszkańcami, przedsiębiorcami i innymi podmiotami, w tym z gminami sąsiadującymi.
- Wyróżnia nas **profesjonalizm i transparentność** w działaniu, posiadamy **jasne i przejrzyste procedury**, które są zrozumiałe dla mieszkańców. „Możesz (mieszkaniec) na mnie (urząd) liczyć."
- Dbamy o środowisko naturalne poprzez wykorzystywanie **ekologicznych rozwiązań w działaniach miasta**, które następnie promujemy i popularyzujemy wśród mieszkańców.
- Jesteśmy **konsekwentni w działaniu**. Wyznaczamy długoterminowe cele, które systematycznie realizujemy.

Dodatkowo system realizacji dopełniają wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych względem *Strategii* oraz ramy finansowe i źródła finansowania działań określonych w dokumencie strategicznym.

Podmioty zaangażowane we wdrażanie *Strategii*

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny realizacji *Strategii* będą:

- **Burmistrz Miasta, który:**
  - jest odpowiedzialny za wykonanie „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2030";
  - wyznacza Koordynatora *Strategii*;
  - inicjuje realizację kierunków działań.

- **Rada Miasta, która:**
  - analizuje postępy wdrażania *Strategii*,
  - przyjmuje sprawozdania z realizacji *Strategii* na bazie *Raportu o stanie gminy*,
  - rozpatruje wnioski o aktualizację *Strategii*.

— **Koordynator *Strategii*, który:**
  - pełni funkcję koordynacyjną w zakresie tematów dotyczących realizacji *Strategii*,
  - upowszechnia założenia *Strategii* wśród mieszkańców miasta,
  - przygotowuje – na podstawie zebranych z biur i wydziałów Urzędu Miasta Zielonka oraz z jednostek organizacyjnych danych – sprawozdania okresowe z realizacji *Strategii*,
  - rekomenduje wprowadzenie zmian do *Strategii*.

— **Partnerzy realizacji *Strategii*, tj. poszczególne biura i wydziały UM oraz jednostki organizacyjne, którzy:**
  - realizują/ współrealizują poszczególne działania strategiczne,
  - informują Koordynatora o stopniu realizacji działań oraz przekazują dane do monitoringu i sprawozdawczości,
  - wnioskują o zmiany w *Strategii*.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

„Strategia rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020" to kluczowy punkt odniesienia przy tworzeniu lub aktualizacji dokumentów strategicznych lub planistycznych niższego rzędu oraz dokumentów wykonawczych, dlatego istotnym jest utrzymanie ich zgodności z treścią *Strategii*.

Zgodność, o której mowa, dotyczy:

— **POZIOMU MISJI**: aktualizacja i/lub tworzenie nowych dokumentów wykonawczych oraz opracowań programowych/ planistycznych niższego rzędu musi być poprzedzone tzw. *testem misji w modelu Ashridge*; osoby odpowiedzialne za ich sporządzenie powinny dokonać weryfikacji zapisów za pomocą poniższych pytań:
  - Czy dokument jest zgodny z główną aspiracją zapisaną w *Strategii*?
  - Czy dokument wpisuje się w nakreślone strategiczne obszary rozwoju (domeny)?
  - Czy dokument nie kłóci się z wartościami wskazanymi w *Strategii*?
  - Czy dokument zakłada działania uwzględniające przyjęte w *Strategii* standardy zachowań?

— **POZIOMU CELÓW**: dokumenty wykonawcze oraz opracowania programowe/ planistyczne niższego rzędu powinny wynikać i/ lub wpisywać się w cele wyznaczone w *Strategii*.

— **POZIOMU** zaplanowanych **EFEKTÓW**: wdrażanie dokumentów wykonawczych oraz opracowań programowych/ planistycznych niższego rzędu ma umożliwiać osiągnięcie docelowych wartości wskaźników założonych w *Strategii*.

— **POZIOMU WYTYCZNYCH i REKOMENDACJI** w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W związku z powyższym dokonano przeglądu obowiązujących dokumentów wykonawczych oraz opracowań programowych/ planistycznych niższego rzędu Miasta Zielonka wraz z określeniem ich zgodności ze *Strategią* lub ogólną rekomendacją zmian.

Tabela 1. Wytyczne dla wybranych lokalnych dokumentów wykonawczych oraz opracowań programowych/ planistycznych niższego rzędu.

Nazwa dokumentu	Rekomendowana aktualizacja
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Zielonka, stanowiący element Strategii ZIT WOF	Aktualny, zgodny z dokumentem *Strategii*
Wieloletni Program Inwestycyjny Miasta Zielonka 2018-2023	Aktualny, zgodny z dokumentem *Strategii*
Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Zielonka na lata 2016-2023	Aktualny, zgodny z dokumentem *Strategii*
Program współpracy Miasta Zielonka z organizacjami pozarządowymi w 2021 roku	Dokument sporządzany co roku, należy każdorazowo uwzględniać zapisy *Strategii* przy jego opracowaniu na kolejne lata
Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta Zielonka na lata 2008-2020	Rekomendowana aktualizacja, z uwzględnieniem zapisów *Strategii*
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Zielonka na 2021r.	Dokument sporządzany co roku, należy każdorazowo uwzględniać zapisy *Strategii* przy jego opracowaniu na kolejne lata
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zielonka na lata 2004-2007 z perspektywą do 2011 roku	Rekomendowana aktualizacja lub sporządzenie nowego dokumentu, z uwzględnieniem zapisów *Strategii*
Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Zielonka w 2021 roku	Aktualny, dokument sporządzany co roku, należy każdorazowo uwzględniać zapisy *Strategii* przy jego opracowaniu na kolejne lata
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020	Rekomendowana aktualizacja, z uwzględnieniem zapisów *Strategii*
Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zielonka na lata 2019-2021	Rekomendowane opracowanie nowego dokumentu na kolejny okres, z uwzględnieniem zapisów dokumentu *Strategii*
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Zielonka na lata 2021-2025	Aktualny, zgodny z dokumentem *Strategii*

Monitoring i ewaluacja Strategii

Podstawowym celem systemu monitorowania *Strategii* jest weryfikacja skuteczności i efektywności działań, określonych w ramach celów i kierunków działań ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy *Strategia* jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągane rezultaty odpowiadają założeniom.

Tym samym monitoring realizacji *Strategii* prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników mających swoje źródło w efektach poszczególnych kierunków działań uwzględnionych w planach dla domen strategicznego rozwoju. Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji *Strategii*, odnoszące się do poszczególnych jej domen i celów strategicznych przedstawiono poniżej i zestawiono w tabelach.

Domena I
Zielonka – miasto dobrze skomunikowane

Cel strategiczny 1. – Podniesienie standardu infrastruktury samochodowej na obszarze miasta				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba utworzonych miejsc parkingowych (w tym P&R) – narastająco	24	224	protokół odbioru, sprawozdania, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego
2.	Liczba szkół wyposażonych w infrastrukturę typu K&R - narastająco	1	3	protokół odbioru, sprawozdania, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego
3.	Długość dróg gminnych o poprawionym standardzie nawierzchni (km) [przebudowy, rozbudowy, remonty] - narastająco	2,772 km	14 km	protokół odbioru, sprawozdania, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego

Cel strategiczny 2. – Zwiększenie udziału komunikacji rowerowej (w tym UTO)				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Długość zmodernizowanych i nowych tras rowerowych na terenie gminy [km] - narastająco	11,8 km	13,8 km	protokół odbioru, sprawozdania, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego
2.	Liczba parkingów rowerowych (w tym parkingów typu B&R) na obszarze miasta Zielonka - narastająco	16	21	protokół odbioru, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego

Cel strategiczny 3. Poprawa komfortu komunikacji pieszej na terenie miasta				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba bezpiecznych przejść dla pieszych na obszarze miasta	21	45	protokół odbioru, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego
2.	Liczba wypadków drogowych z udziałem pieszych na drogach gminnych	2	0	statystyki policyjne
3.	Długość ciągów pieszych uzupełnionych o nowe nasadzenia zieleni na obszarze miasta [mb] - narastająco	300 mb	3 000 mb	protokół odbioru, sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego

Cel strategiczny 4. Zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w dojazdach do i z Warszawy				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba mieszkańców miasta korzystających z biletu metropolitarnego - narastająco	2 046	3 546	ewidencja wydanych przez UM Zielonka kart metropolitalnych
2.	Średnia liczba pasażerów (tygodniowo) korzystających z komunikacji zbiorowej organizowanej przez Miasto Zielonka (linie „L")	3 596/ tydzień	5 000/ tydzień	raporty z badań potoków pasażerskich UM Zielonka i ZTM
3.	Nakłady/ wydatki roczne w ramach budżetu Miasta Zielonka na lokalny transport zbiorowy [zł]	2 033 279,77 zł	10% roczny wzrost nakładów/ wydatków	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka

Domena II
Zielonka – miasto zielone i zdrowe

Cel strategiczny 1. Ochrona środowiska naturalnego w Mieście Zielonka				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba zlikwidowanych nieekologicznych indywidualnych źródeł ogrzewania - narastająco	25	275	sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego, Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków
2.	Nakłady/ wydatki roczne w ramach budżetu Miasta Zielonka na dofinansowania dla mieszkańców Zielonki w ramach gminnych programów dotacyjnych z zakresu ochrony środowiska naturalnego [zł]	133 206,16 zł	250 000,00 zł	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
3.	Liczba wniosków złożonych za pośrednictwem Miasta Zielonka w ramach programu „Czyste powietrze" - narastająco	0	228	sprawozdania z realizacji programu
4.	Liczba działań zrealizowanych w budynkach komunalnych oraz w budynkach użyteczności publicznej, w zakresie ograniczania niskiej emisji - narastająco	0	28	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
5.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [%]	48%	60%	sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane do WIOŚ
6.	Masa odpadów zebranych w PSZOK w ciągu roku (tony)	682,5 t	530 t	sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane do WIOŚ
7.	Liczba akcji edukacyjno-informacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży zrealizowanych przez Miasto Zielonka	1 akcja	9 akcji/ rok	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
8.	Liczba klientów (mieszkańców Zielonki), którzy skorzystali ze wsparcia gminnych ekodoradców	0	700	statystyki wewnętrzne oraz sprawozdania z pracy wydziału merytorycznego

Cel strategiczny 2. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych na terenie miasta				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni rekreacyjnej na Gliniankach [ha] - narastająco	1,19 ha	49 ha*	protokół odbioru, sprawozdania
2.	Liczba terenów (lokalizacji) objętych rewitalizacją krajobrazową (zieleni) na obszarze miasta - narastająco	4	10	protokół odbioru, sprawozdania
3.	Liczba nowopowstałych mikroparków/ skwerów kieszonkowych na obszarze miasta	0	9	protokół odbioru, sprawozdania

***** z wyłączenie obszaru pod wodą

Cel strategiczny 3. Poprawa zdrowia wśród mieszkańców Zielonki				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba zrealizowanych programów i inicjatyw na rzecz polityki i profilaktyki zdrowotnej oraz innych zadań z zakresu ochrony zdrowia - narastająco	4	10	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
2.	Liczba inicjatyw na rzecz doposażenia i poprawy jakości infrastruktury SP ZOZ MOZ Zielonka - narastająco	4	24	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka

Domena III
Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego

Cel strategiczny 1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Zielonce – miejsc spotkań, usług i rekreacji				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych na obszarze całego miasta (liczonych lokalizacjami) - narastająco	4	12	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
2.	Liczba przestrzeni wspólnych na osiedlach mieszkaniowych wyposażonych w nową infrastrukturę rekreacyjną i sportową (liczonych lokalizacjami) - narastająco	0	7	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka

Cel strategiczny 2. Kreowanie aktywnej i zintegrowanej, odpowiedzialnej za rozwój lokalny wspólnoty mieszkańców				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Liczba działań z zakresu edukacji obywatelskiej dla dzieci i młodzieży zrealizowanych na terenie miasta	0	4/ rok	sprawozdania szkół, sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
2.	Liczba inicjatyw oddolnych oraz działań integrujących lokalne społeczności finansowanych i dofinansowanych ze środków z budżetu Miasta Zielonka	3	5/ rok	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka

Cel strategiczny 3. Wysokiej jakości usługi publiczne w Zielonce				
Lp.	**Nazwa wskaźnika**	**Wartość bazowa: 2020 r.**	**Wartość docelowa: 2030 r.**	**Źródło weryfikacji**
1.	Średni wynik egzaminu po szkole podstawowej (j, polski/ matematyka/ j. angielski)	j. polski – 61% matematyka – 48% j. angielski – 60%	coroczny wzrost procentowy średniego wyniku egzaminu w Zielonce	dane z OKE, dane z CUW
2.	Liczba nowopowstałych obiektów służących innowacyjnej edukacji i rozwojowi mieszkańców - narastająco	0	1	protokół odbioru, sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
3.	Powierzchnia użytkowa zasobów lokalowych oraz infrastruktury OKiS – bazy do realizacji oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej (m^2) - narastająco	10 681,78 m^2	16 262,78 m^2	sprawozdania OKiS
4.	Liczba nowo powstałych i/lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych i sportowych	1	10	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
5.	Dodatkowe nakłady/ wydatki roczne w ramach budżetu Miasta Zielonka na kulturę	0,00 zł	200 000,00 zł/ rok	sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Zielonka
6.	Liczba nowych inicjatyw w ofercie OKiS	0	25	sprawozdania OKiS
7.	Liczba nowych inicjatyw w ofercie Klubu SENIOR+	0	20	sprawozdania Klubu SENIOR+

Procedura prowadzenia sprawozdawczości oraz weryfikacji i oceny postępów w realizacji zamierzeń strategicznych

Monitoring obejmujący sprawdzenie postępów w realizacji *Strategii* oraz analizę wartości osiągniętych wskaźników ma miejsce raz na rok. Miejskie jednostki organizacyjne oraz biura i wydziały Urzędu Miasta Zielonka odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań w terminie **do końca marca roku sprawozdawczego** przekazują Koordynatorowi *Strategii* informację na temat aktualnych wartości wskaźników oraz wystąpieniu możliwych trudności/lub problemów w realizacji zaplanowanych zadań.

Na podstawie tych danych, Koordynator *Strategii* **do dnia 30 kwietnia roku sprawozdawczego** przygotowuje sprawozdanie z realizacji „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020", które stanowić będzie corocznie część (rozdział) „Raportu o stanie gminy" za dany rok kalendarzowy przedkładany przez Burmistrza Miasta Zielonka Radzie Miasta. Sprawozdanie prezentujące wyniki monitoringu *Strategii* – jako integralna część Raportu – publikowane będzie w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Zielonka.

Pierwszy monitoring niniejszej *Strategii* nastąpi po upływie pierwszego roku obowiązywania Strategii (licząc od daty uchwały Rady Miasta Zielonka w sprawie przyjęcia niniejszego dokumentu).

Procedura aktualizacji *Strategii*

Przegląd i ewentualna aktualizacja dokumentu „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020" nastąpi w połowie okresu obowiązywania *Strategii*. Dopuszcza się także taką możliwość w przypadku wystąpienia uzasadnionej konieczności aktualizacji niniejszego dokumentu.
W sytuacji potrzeby realizacji przeglądu strategicznego bądź stwierdzenia przez osobę/ jednostkę prowadzącą monitoring *Strategii* (np. w celu wprowadzenia zmian), przeprowadzone zostaną następujące działania:

1. Burmistrz Miasta Zielonka na sesji Rady Miasta przedstawia **wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego dokumentu**.
2. W oparciu o decyzję Rady Miasta Burmistrz we współpracy z Koordynatorem Strategii określa **sposób przeprowadzenia aktualizacji** (praca własna/ podmiotu zewnętrznego) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji *Strategii*.
3. W ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
   - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz,
   - misja rozwoju miasta i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów miasta i jego otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
   - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
   - zadania,
   - Obszary Strategicznej Interwencji.

4. Zaktualizowana „Strategia rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020" jest kierowana do konsultacji zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.).
5. Po konsultacjach aktualizację *Strategii* przedstawia się Radzie Miasta Zielonka do przyjęcia w drodze stosownej uchwały.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020", a przed rozpoczęciem jej wdrażania, przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- ***trafności*** – analizie poddana zostanie adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji działań względem zidentyfikowanych problemów, potrzeb oraz posiadanych zasobów;
- ***skuteczności*** – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania;
- ***efektywności*** – czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych;
- ***spójności* wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu**.

Zgodność *Strategii* z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne wyznaczone w *Strategii* są zgodne z założeniami programowymi dokumentów wyższego rzędu. *Strategia* jest spójna z obowiązującymi aktami strategicznymi, planistycznymi oraz operacyjnymi obowiązującymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym, ponadlokalnym i powiatowym, które mogą być istotne dla realizacji polityki rozwoju Miasta Zielonka, w tym w szczególności:

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku

„Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku" (SRWM) została uchwalona 28 października 2013 roku. Głównym celem strategii jest: „zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie".

Cel strategiczny z obszaru Gospodarka SRWM wiąże się z działaniami dotyczącymi rozwoju działalności gospodarczej oraz wykorzystaniu nowych technologii. Strategia wojewódzka zakłada wykorzystywanie oraz wspieranie rozwoju nowych technologii (min. biotechnologii i biomedycyny czy technologii informacyjno – komunikacyjnych), a także zwiększenie dostępu do Internetu i e-usług. Jest to powiązane z **celem operacyjnym 3.2. z domeny II dla Zielonki**, który skupia się na modernizacji i zakupie specjalistycznego wyposażenia medycznego dla SP ZOZ Miejskiego Ośrodka Zdrowia oraz jego pełnej informatyzacji, aby lepiej i sprawniej obsługiwać pacjentów.

Cel strategiczny z obszaru Przestrzeń i Transport SRWM powiązany jest z poprawą dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowaniem ładu przestrzennego, m.in. poprzez

„zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu" czy „rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców". Cel ten jest tożsamy z celami uwzględnionymi **w domenie I strategii Zielonki, w szczególności z celami strategicznymi 2., 3. i 4**., które stawiają na rozwój komunikacji bardziej ekologicznych – rowerowej, pieszej oraz zbiorowej. Ład przestrzenny w Zielonce zostanie osiągnięty dzięki **1. celowi strategicznemu z domeny III**, który zakłada rewitalizację przestrzeni publicznych.

Cel strategiczny z obszaru Społeczeństwo SRWM zakłada poprawienie jakości życia, wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz integrację społeczną. Również Zielonka chce wytworzyć u mieszkańców poczucie wspólnoty. **Cele strategiczne 2. i 3. z domeny III** są zorientowane na aktywizację i włączanie w życie mieszkańców z różnych grup społecznych, wsparcie rozwoju lokalnego i poszerzenie oferty kulturalno – edukacyjnej.

Cel strategiczny z obszaru Środowisko i Energetyka SRWM zakłada takie działania jak: „wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji", „zachowanie wysokich walorów środowiska", „dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie" czy „poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń". Miasto Zielonka również skupia się na kwestiach związanych ze środowiskiem i jego ochroną oraz energetyką – promowanie postaw proekologicznych i ekologicznej komunikacji, w tym komunikacji zbiorowej, edukacja i informowanie o ochronie środowiska (**domena I, cel operacyjny 4.1.; domena II, cel operacyjny 1.2.**), poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez ograniczanie niskiej emisji czy efektywną gospodarkę odpadami komunalnymi (**domena II, cel operacyjny 1.1.**) czy rozwój terenów zielonych i rewitalizacja krajobrazowa (**domena II, cel strategiczny 2.**).

Cel strategiczny z obszaru Kultura i Dziedzictwo SRWM to działania skoncentrowane na wykorzystaniu potencjału kultury, dziedzictwa i walorów środowiska przyrodniczego, aby rozwijać region i poprawić jakość życia. Miasto Zielonka w swojej strategii **w domenie III** zawarło podobne cele, np. tworzenie przestrzeni atrakcyjnych dla mieszkańców, rozszerzenie oferty Ośrodka Kultury i Sportu, rozwój zajęć pozalekcyjnych, budowę Centrum Aktywności Społecznej czy tworzenie imprez miejskich, w tym wydarzeń plenerowych.

Strategia rozwoju powiatu wołomińskiego do 2025 roku

„Strategia rozwoju powiatu wołomińskiego do 2025 roku" (SRPW) została przyjęta przez Radę Powiatu Wołomińskiego Uchwałą nr XV-162/2016 z dnia 11 stycznia 2016 roku. Wyodrębniono w niej 4 cele strategiczne dla rozwoju powiatu wołomińskiego.

Cel strategiczny 1 SRPW to „wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej powiatu wołomińskiego", poprzez działania takie jak rozwój kapitału ludzkiego i przedsiębiorczości. Cel ten wiąże się z **domeną III strategii dla Zielonki, w szczególności z celem strategicznym 3.**, który ma rozwijać kompetencje mieszkańców z różnych grup wiekowych.

Cel strategiczny 2 SRPW to „aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców powiatu wołomińskiego", poprzez kształtowanie postaw obywatelskich i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Cel ten jest tożsamy z **celem strategicznym 2. z domeny III**, który zakłada angażowanie społeczności lokalnej w rozwój Zielonki, efektywne włączanie mieszkańców w procesy konsultacji społecznych oraz szeroko pojęte działania na rzecz integracji.

Warto też dodać, że samo polepszenie jakości usług publicznych takich jak edukacja czy oferta kulturalna (**domena III, cel strategiczny 3.**) może sprawić, że więcej osób będzie uczestniczyć w życiu miasta, a tym samym wzmocni się integracja.

Cel strategiczny 3 SRPW to „rozwój infrastruktury technicznej i społecznej w powiecie", co oznacza m.in. rozwój infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej, społecznej, zdrowotnej, rozbudowę infrastruktury drogowej, poprawę powiązań komunikacyjnych czy ochronę środowiska naturalnego. Właściwie jest to tożsame z całą strategią dla Zielonki, ponieważ **domena I** zakłada poprawę i rozwój infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej oraz współpracę gmin ościennych w tworzeniu atrakcyjnej i rozwiniętej komunikacji zbiorowej; **domena II** zakłada ochronę środowiska, kształtowanie postaw preoekologicznych, rozwój terenów zielonych oraz poprawę zdrowia mieszkańców dzięki kampaniom edukacyjnym, programom profilaktycznym oraz rozbudowie Miejskiego Ośrodka Zdrowia; **domena III** zakłada tworzenie atrakcyjnych miejsc dla mieszkańców, które wspomogą integrację, angażowanie społeczności w życie miasta, podnoszenie poziomu edukacji, wspieranie innowacji oraz rozwój kultury.

Cel strategiczny 4 SRPW to „tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju funkcji turystycznej powiatu wołomińskiego" z uwzględnieniem dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz potencjału przyrodniczego. **Cel operacyjny 2.1. z domeny II** zakłada stworzenie atrakcyjnej przestrzeni na Gliniankach (również przy współpracy z gminami ościennymi). Ponadto **cel strategiczny 1. z domeny III** zakłada rewitalizację krajobrazową oraz tworzenie atrakcyjnych przestrzeni na terenie całego miasta.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020+ (aktualizacja z 20.01.2021 r.)

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020+ (ZIT WOF) została zaktualizowana na przełomie 2020 i 2021 roku. Wyodrębniono w niej 3 cele.

Cel 1. ZIT WOF zakłada zwiększenie dostępności usług publicznych, takich jak usługi informacyjne, usługi edukacyjne oraz usługi na rzecz aktywności mieszkańców. Cel ten jest zbieżny z **celem strategicznym 3. z domeny II**, który zakłada nie tylko przeprowadzanie miejskich kampanii informacyjnych o zdrowiu i programach profilaktycznych, ale także rozwój e-usług, **celem strategicznym 2. z domeny III** , który zakłada włączanie się mieszkańców w życie Zielonki, promowanie działań organizacji pozarządowych, instytucji nakierowanych na różne grupy społeczne czy podnoszenie efektywności konsultacji społecznych, a także **z celami operacyjnymi 3.1. i 3.2. z domeny III**, które zakładają podnoszenie jakości edukacji oraz wprowadzanie innowacji w tym zakresie.

Cel 2. ZIT WOF zakłada rozwój sieci powiązań gospodarczych, zarówno pod względem terenów inwestycyjnych, jak i kapitału ludzkiego. Strategia dla Zielonki skupia się przede wszystkim na rozwoju kapitału ludzkiego poprzez integrację mieszkańców, podnoszenie jakości edukacji, wspieranie innowacji oraz poszerzanie oferty kulturalnej z uwzględnieniem różnych potrzeb mieszkańców (**domena III, cele strategiczne 2. i 3.**).

Cel 3. ZIT WOF zakłada poprawę jakości przestrzeni, co Zielonka uwzględniła zarówno **w domenie I**, która zakłada szereg działań, mających na celu poprawę komunikacji (m.in. podniesienie standardu infrastruktury samochodowej, zwiększenie udziału komunikacji rowerowej czy zwiększenie atrakcyjności komunikacji zbiorowej poprzez tworzenie węzłów komunikacyjnych z innymi gminami czy Warszawą), jak i **w domenie II w celach strategicznych 2. i 3.**, dbając o ochronę środowiska naturalnego, podejmując działania na rzecz rewitalizacji krajobrazowej oraz tworząc atrakcyjne przestrzenie rekreacyjne i tereny zielone.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Ujęte w „Strategii rozwoju Miasta Zielonka na lata 2021-2020" kierunki działań zostały skosztorysowane, co stworzyło ramy finansowe dla całego dokumentu.

Łączna szacowana kwota realizacji *Strategii* wynosi **174 560 000,00 zł**.

W celu realizacji zaplanowanych kierunków działań konieczne jest zapewnienie zróżnicowanych źródeł finansowania, tj.:

- środki własne gminy – środki zabezpieczone w budżecie Miasta Zielonka na realizację planowanych inwestycji w całości lub jako część środków przeznaczonych na dany projekt np. w formie wkładu własnego do projektów finansowych ze środków zewnętrznych;
- środki pozyskane z Unii Europejskiej – możliwości pozyskania funduszy unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 z programów krajowych i regionalnych, m.in. Funduszu Odbudowy, Europejskiego Funduszu Społecznego czy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- pozostałe programy europejskie, m.in. EOG i Fundusze Norweskie;
- środki z budżetu Państwa m.in. dotacje celowe z Ministerstw, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych i inne;
- środki funduszy celowych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;
- środki z programów europejskich i krajowych dedykowanych dla organizacji pozarządowych (dla projektów realizowanych przez ngo's) np. Aktywni Obywatele;
- środki pochodzące od prywatnych inwestorów (inwestycje realizowane w całości przez osoby prywatne lub w częściowo z udziałem gminy w formule partnerstwa publiczno-prywatnego).

Domena	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Czas realizacji w latach	Szacunkowy koszt (PLN)
Domena I Zielonka – miasto dobrze skomunikowane	**1. Podniesienie standardu infrastruktury samochodowej na obszarze miasta**	1.1. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych na obszarze miasta	do 2030 roku	640 tys.
		1.2. Poprawa płynności ruchu samochodowego na obszarze miasta	do 2030 roku	63 mln.
		1.3. Współpraca na rzecz rozwoju (budowy) infrastruktury drogowej w Zielonce	do 2030 roku	5 mln.
	2. Zwiększenie udziału komunikacji rowerowej (w tym UTO)	2.1. Rozbudowa infrastruktury rowerowej (w tym UTO) i budowa powiązań komunikacyjnych we współpracy z ościennymi/ sąsiednimi gminami	do 2030 roku	3,5 mln.
		2.2. Budowa i krzewienie kultury rowerowej w różnych grupach wiekowych i społecznych	do 2030 roku	200 tys.
	3. Poprawa komfortu komunikacji pieszej na terenie miasta	3.1. Wprowadzenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pieszych	do 2030 roku	300 tys.
		3.2. Tworzenie przestrzeni przyjaznych pieszym – nadanie ciągom komunikacyjnym także funkcji spacerowych	do 2030 roku	2 mln.
	4. Zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w dojazdach do i z Warszawy	4.1. Zwiększenie atrakcyjności komunikacji zbiorowej – autobusowej i kolejowej w codziennych dojazdach do pracy i szkoły	do 2030 roku	27 mln.
Łączny szacunkowy koszt realizacji kierunków działań w ramach domeny I:				**101 640 000,00 zł**

Domena	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Czas realizacji w latach	Szacunkowy koszt (PLN)
Domena II Zielonka – miasto zielone i zdrowe	**1. Ochrona środowiska naturalnego w Mieście Zielonka**	1.1. Prowadzenie działań oraz programów wspierających poprawę jakości środowiska naturalnego	do 2030 roku	4,5 mln.
		1.2. Inicjowanie i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców Zielonki	do 2030 roku	270 tys.
	2. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych na terenie miasta	2.1. Stworzenie bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej na Gliniankach	do 2030 roku	6 mln.
		2.2. Poprawa infrastruktury rekreacyjnej na istniejących terenach zielonych w centralnej oraz w południowej części Miasta Zielonka	do 2030 roku	10 mln.
		2.3. Tworzenie nowych terenów i miejsc zielonych w Zielonce	do 2030 roku	2 mln.
	3. Poprawa zdrowia wśród mieszkańców Zielonki	3.1. Realizacja kampanii edukacyjno-informacyjnych oraz programów profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Zielonki	do 2030 roku	2,5 mln.
		3.2. Rozwój infrastruktury Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce oraz poprawa jakości świadczonych usług	do 2030 roku	10 mln.
Łączny szacunkowy koszt realizacji kierunków działań w ramach domeny II:				**35 270 000,00 zł**

Domena	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Czas realizacji w latach	Szacunkowy koszt (PLN)
Domena III Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego	**1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Zielonce – miejsc spotkań, usług i rekreacji**	1.1. Stworzenie centralnej – spójnej i urządzonej – przestrzeni publicznej	do 2030 roku	20 mln.
		1.2. Tworzenie przestrzeni publicznych, atrakcyjnych miejsc spotkań w innych częściach miasta	do 2030 roku	7 mln.
	2. Kreowanie aktywnej i zintegrowanej, odpowiedzialnej za rozwój lokalny wspólnoty mieszkańców	2.1. Aktywizacja i angażowanie społeczności lokalnych w życie/ funkcjonowanie i rozwój Miasta Zielonka	do 2030 roku	500 tys.
		2.2. Podniesienie poziomu efektywności uczestnictwa w konsultacjach społecznych w Zielonce	do 2030 roku	150 tys.
		2.3. Integracja mieszkańców Miasta Zielonka	do 2030 roku	4,5 mln.
	3. Wysokiej jakości usługi publiczne w Zielonce	3.1. Stałe podnoszenie jakości oświaty i edukacji w Zielonce	do 2030 roku	1,5 mln.
		3.2. Tworzenie warunków dla innowacyjnych i alternatywnych form edukacji i rozwoju dla mieszkańców Zielonki	do 2030 roku	2 mln.
		3.3. Rozwój oferty kulturalnej	do 2030 roku	2 mln.
Łączny szacunkowy koszt realizacji kierunków działań w ramach domeny III:				**37 650 000,00 zł**